

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 18 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, április 20.

Mai számunk több közleményei:

Vezéreltek: Bizonytalanság.
A nyári színház világitása.
Az első főtárgyalás a budapesti ítélő táblán.
A transzváli háború.
A szegény tanulók jöltevéli.
Jászai Mari Elektráról.
Gyilkosság az egész utca szemelattára.
Elsikkasztott községi pénzek.
Kalandor attasé.
Nincs többé zengérfél.
A nagyváradi telefon indisszkrétciója.
Tárca: A család támasza. Irta: Szabóné-Nogáll Janka.
Csarnok: Kétiak. Irta: Konez Ákos.

Bizonytalanság.

Arad, április 19.

A szinpad a világot jelentő deszka; de mintha most a világfolyása hasonlítana a színjátékhoz, mintha függöny ereszkedett volna a bekövetkezendő események elé, oly annyira bizonytalan a legközelebbi jövő. Oly kevéssé lehet a jelenből a továbbiakra himet varrni, mintha valósággal felvonás közben volnánk.

És pedig éppen nem valami kedélyes vigjáték jelenetei azok, melyekre készen lehetünk. A kelletlen bizonytalanság, amely előtt állunk, épen nem kecsegtet az állapotok jobbra fordultával, sőt inkább veszedelmes bonyodalmak, vagy épen katasztrófák bekövetkeztével fenyeget.

A délafrikai zivatar vészujtósó fellegei — bár mi távol keletkeztek is, átvonulnak a földteke másik feléről lassankint hozzánk is. Különös iróniája a világtörténelem igazságszolgáltatásának, hogy e háborúság csak akkor nem veszélyeztetette

volna a világbékét, ha az angolok zászlájával az erőszak és jogfosztás, rövid haladékon belül győz vala. Így azonban, hogy a szabadságát védelmező nép hősiessége hosszú időre kitolta és bizonytalanná tette a háboru eldőlését, mind sürűbben mutatkoznak a jelek, melyek esetleges komplikációk beálltára utalnak.

Már eleve is bajos volt elképzelni, hogy a világuralomra törő Angliával versenyző hatalmak kihasználatlanul fogják az alkalmat elszalasztani, mely a telhetetlen kalmár nép szerencsétlenül kezdett és folytatott háboruja folytán annak minden erejét lekötve tartja. És annál kecsegtetőbb ez alkalom, mert most a népjog a humanizmus nevében, mint annak védelmezői üthetnek rajta a gyűlölt riválison.

Szeretnők a jobbat hinni és remélni, de a jelek inkább a pesszimiztikus föltevést látszanak igazolni. Portugallia békeszegése, a Hollandiával fenyegető konfliktus, a háborgó francia közvélemény és Oroszország mozgolódása legalább is bizonytalannak tüntetik fel a jövőt s e bizonytalanságnak csak újabb bizonyítéka királyunk berlini látogatása.

Még sürűbb és még sötétebb a bizonytalanság, mely előtt a mi szegény hazánk áll, akár annak Ausztriához való viszonyát, akár belső alkotmányos életének folyását tekintsük.

Hogy a szomszéd állammal való kiegyezésünk dolgában egy lépéssel sem

haladtunk előbbre, hanem még távolabb vagyunk a kibontakozástól, mint valaha, azt bővebben fejtegetnünk egészen fölösleges. Hiszen — mint értesülünk — maga Csáky Albin gróf, a volt és ujabban állandóan kombinációban levő miniszter nyilatkozott legutóbb a csabai szabadelvűpárt előtt olyan formán, hogy viszonyaink Ausztriával igen-igen bizonytalanok, sőt nagy mértékben aggasztó fordulatot vesznek.

És mit mondjunk saját belső ügyeink alakulásáról? A néppárt révén előnyomuló klerikalizmus és ultramontán propaganda felkeltette a többi felekezetek ellenhatását, és nagy kilátásunk van rá, hogy a legközelebbi képviselő választásoknál a hatalmas nemzetiségi akció mellett fekezeti szempontok is fognak harczba kerülni, sőt talán épen ezek fognak dominálni; az eddigi időközi választások eredményei pedig, — melyekben átalán még a szabadelvű zászló alatt is sötétebb árnyalatu politikuskok választottak meg — arra engednek következtetnünk, hogy számbajövő nemzetiségi pártcsoportok mellett oly hatalmas néppárti falankszsszal fogunk szemben állani, mely törvényhozásunk hazafias és szabadelvű irányban való működését teljesen megfogja bénítani. És ez a bizonytalanság, melynek fojtó köde közéletünk stagnáló ernyedtségénél fogva borul reánk, ez valamenyi közt a legkinzóbb és legfőbb okul szolgál arra, hogy bizalomteljes reménykedés helyett aggság- és félelemmel nézzünk a jövő elé.

TÁRCA.

A család támasza.

Irta: Szabóné-Nogáll Janka.

Portyázó zsandárok jöttek a biczeri tanyák felől és azok hozták a hírt. Hogy egy rangos, uri hintó fordult be a Farkashalom táján és igyekszik egyenesen a kastély felé. Nyilván a halomegyházi uraság barátja. Az ajtó-czimerről úgy látszik.

De a kocsis, meg az inas a bakon már fellelés. A kocsis természetesen halomegyházi, de az inasnak olyan majom-formája van, mintha idegen országból hozták volna. Sárga, meg sötétkék rajta minden, mintha a régi, elköltözött uraság színeit viselné. A batárban összetöppördött asszonyosság ül. Grófné formájú, mert nagyon csipkés és üvegen néz. Mellette pedig egy szép szál fiatalember koczkás viklerben, meg olyan pántlikás sipkában, kinek se eleje, se hátulja és a milyent nem is hord erre más, csak a zsidó, meg a gyerek. A kastély irányába céloznak. Ha tehát van itt valaki, a ki tud a kúcsok felől, szedje a lábát, siessen haza. Jó számításal félóra alatt ér fel a kocsi a farkashalmi kerülő felől.

Ez a hír leirhatatlan hatást okozott a Két Pintyőke ur ivójában, hová a két zsandár hirasadás végett betért. Mintha egyszerre megállt volna a világ forgása. Az óra sem ketyegne és

nem lenne dongó, mely megkoppanna az ablak üvegén.

Hideg lett minden, pedig odakünn teljes nyári hévvel sütött a nap. A jelenlevők meg-némultak és perczek tüntek el, míg maga a ház asszonya is levegőhöz kapott. Csak ez után jelentette ki:

— Ugye megmondtam előre? Az olló nem csal. Ha egyszer úgy esik le, hogy a hegye belefuródik a pallóba és állva marad, váratlan vendég jön. Ugye megmondom?

Erre a jóslatra azonban senki sem emlékezett. Nagyon megdöbben emberek sohasem udvariasak.

Harmincz éve mult már, hogy nem nyitották ki az ősi fészkek kapuját érkező kocsi előtt. A kastély azóta csukott ablakaival, elvadult kertjével, begyepesedett udvarával szakadatlanul aludt. És vele aludt az egész kis város, mely a várhegynek tisztelt kastély-domb körül terjedt el. Olyan volt itt a levegő, mintha az alvó csipkerózsa birodalmában járt volna az ember. A divat elakadt s a háztetőket belepte a moha. A kastély felé vezető széles ut elbozontosodott és csak a hátsó ajtó tájáról futott le egy kis gyalogösvény. Az ajtótól a korcsmaig.

Egy öreg lovász lakott a kastélyban. Az uraság különös kegyelméből nem az elhagyott istállók táján, hanem bent egy nagyocská torony-szobában. Közel a könyvtárhoz, melyre az unatkozó remeteember lassacskán rákapott. Fél-napokig olvasgatta a könyvekre vadászó régi német regényeket, melyeket a magyar kastélyok

olyan szép számban őrizgetnek s ezáltal igen választékos kifejezésekre tett szert. A cselédruháját régen nem viselte. Tisztes, barna katuférkot, czipőt és német nadrágot hordott. Téli időben valami gyanus, czobolyprémes bundában parádézott, melynek fejedelmi drágaságu szőrszállait harminczévi szakadatlan buzgókodás után sem bírták teljesen elpusztítani a molyok. Ezüstnyelű bottal járt, szivarozott, megvárta, hogy neki köszönjenek előbb és különös előszeretettel parancsolt. A két Pintyőkében, hova esténként, sőt ebédutánonként is lejárt, nagyon tisztelték, mint kastélybelit és ha tudatlan jövevény vetődött oda, a gazda úgy mutatta be, mint a család támaszát. Magától érthető, hogy a család alatt csakis a grófi házat lehetett gondolni. Olyan vidéken, a hol kastély és uraság van, egyáltalában nincs is több család, csak az az egy.

A tudatlan jövevény rendesen néma tisztelettel hajolt meg előtte s az a kérdés, hogy tulajdonképen miben támogatta a családot, egyelőre függőben maradt.

Egykor szép, szálas, ügyes legény lehetett a család támasza. Az állán, a szája körül még ma is fel lehet találni azt a nem tudom mit, a mi késő időkig is ott borong az áll és szája körül, melyek egykor nyugtalanossá tehettek az asszonyok szívét. Rang- és álláskülönbség nélkül, leküzdhetetlen akadályok, törvényes és társadalmi tilalmak dacára is.

Most már persze öreg volt. Ugy a hetven körül. Erős dereka megrokkant, az álla több-

A nyári színház világitása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

A városi közgyűlés a minap nem intézte el azt a kérdést, hogy a nyári színházba a villamvilágitást, vagy a gázt vezeti-e be, mert a gáztársulat közvetlenül a közgyűlés előtt beadott egy ajánlatot, melyben hajlandónak mutatkozott arra, hogy a szinkör gázvezetékét elkészíti *teljesen ingyen* s csupán csak a fogyasztásért kell majd fizetni. Az ajánlatot, mint tudjuk, a közgyűlés véleményadás végett áttette az építészeti bizottsághoz.

A villam és a gáz kérdése ma a színügyi bizottságot is foglalkoztatta a színigazgatónak egy kérvénye alapján. A hangulat a *villam mellett* nyilatkozott meg s valószínűnek tartjuk, hogy ez a gáz felett diadalmaskodni is fog. — Szó sincs róla, tűzbiztonsági szempontból a villam sokkal előnyösebb, ha mindjárt drágább is, de viszont a gáztársulat loyális ajánlatával szemben a villamos-társulatnak okvetlenül meg kell tenni a mi nézetünk szerint azt a csekély kezvezményt, hogy a berendezést ő is *ingyen* készíti el. A villamvilágitást úgy is elég drágán fizetik a fogyasztók és fizeti majd annak idején a nyári szinkör.

Leszkay András fönt említett kérvényében köszönetet mond a színügyi-bizottságnak, hogy az aradi színészet állandósításában oly szép eredménnyel működött közre, majd így folytatja:

Esedezve kérem a színügyi-bizottságot, hasson oda, hogy a világitás ügye a lehető legrövidebb idő alatt rendkívüli közgyűlésen elintéztessék. És kérem, foglaljon állást a villammal való világitás mellett, mert a nyári szinkörben a gázzal való világitás egyértelmű volna a siker lehetetlenségével.

A szinpad már a teli színházban sem lehet el a modern technika e tüneményes ereje nélkül, annál kevésbé a nyári szinkörben, a hol látványos darabokkal, technikai mutatóványokkal kell első sorban a műsort kitölteni, ha közönséget akarunk teremteni. Ezek pedig, jól tudja a tekintetes bizottság, ma már mind a villam fényerejének felhasználására vannak alapítva. Napot, havat, havasesőt, hullámzásokat, szírványos fénytöréseket, kísérteteket és sok más a nézők fantáziáját a szem által megfogó jelenségeket nem lehet megcsinálni, ha a színháznak

nincsenek meg az immár minden színháznál meglévő *hatásvilágitási eszközök* és a hozzájuk való villamosság.

Szó lehetne még arról, hogy a nézőtér gázzal világitassék. Ez a nyereség azonban oly csekély magában véve — miután a színház előtt különben is kell ivlámpa — hogy épséggel nem ér fel a közönségnek a tűzveszedelemtől való aggodalmával és azzal a nagy meleggel, melylyel a gáz a nyári meleget emeli. Ez pedig két oly jelentős mozzanat, mely igen erős visszahatással lehet a szinkör látogatóságára nézve. Hiszen erre gondolt a tekintetes színügyi bizottság, midőn annak idején egyhangulag kijelentette, hogy a szinkörben csakis villamvilágitásra lehet gondolni. A közönségben már is lehet hallani efféle kijelentéseket: „Hiszen ha gázzal melegített színházba akarunk menni, ott a téli színház, a hol a tüztől való biztonság a gáz világitás mellett nagyobb, mint a szinkörben, mert itt a nyílt szinpad kapujának megnyitásával okvetlenül támad kisebb nagyobb légáramlat, mely a lobogó gázt valamely könnyen tüzetfogó szinpad részlethez közel viszi.

Mit csináljak én olyan szinkörrel, a melybe a közönség akár a meleg miatt, akár a tűzveszedelem miatt fél eljönni, színészeim pedig a külsőben is fuladt párájú öltözökhöz a fejük fölött lobogó lángoktól egy nyár alatt három esztendőre öregszenek?

Bizton reméllem, hogy a tekintetes bizottság a villamvilágitás mellett foglal állást. Ekkor pedig arra kérem, hogy a felszerelési alapból a téli színházban nélkülözhetetlen hatásvilágitási készülékeket is most szereztesse meg, hogy ezeket is már most felhasználván, kissebbitsem az első nyár nehézségeit.

Tudom, hogy a villamvilágitás nagyobb többletet jelent a szinkörre való szükségletben és a hatásvilágitási eszközökre a felszerelési alapból kell 1000—1500 frt, de a tekintetes bizottság a tanum rá, hogy a mióta szerencsés vagyok Arad színházát igazgatni, nem kértem sem felszerelésben, sem butorban, sem egyéb anyagi segítségben semmi olyat, a miből az ország nagyobb városaiban az igazgatóknak kijut. Kisegített a nehézségek közül Arad közönségének színházjáró kedve, mely még azt is lehetővé tette, hogy a színház nézőterén a magam költségére is tegyek átalakításokat.

Az igazgató arra kéri még a bizottságot, hogy néhány apró hiányon segítsen, nevezetesen a nyári szinkör öltözőit magas fallal vétesse körül, nehogy a fa-burkolaton lyukat vágjanak s azon keresztül nézzenek be avatatlan

szemek, hogy a feljárókhoz karvasakat állítson, a szinpadról a zsinórpadlásra lépcsőt készítsen stb.

A főntebbiekben kifejtett és alább még felsorolandó szükségletek előtt — ugymond a kérvény — a tekintetes bizottság annál kevésbé fog elzárkózni, mert én is minden szó nélkül menten bele abba, hogy a 2500 forintnyi bér helyett 3000 forintot fizetek, mikor a miniszteri jóváhagyással megjelölt módosítások után a kiadás 34104 forintról 38000-ra szökött fel. Ez pedig — 3896 forintnyi többletről lévén szó — azt jelentené, hogy én 12.8 százalékot fizetek rá. A tekintetes Bizottság ezt a nagy százalékot csakis abban a tudatban kívánhatta tőlem, mert számított rá, hogy az építés végére az aréna kiadási összege 40000 forintról több lesz. A város tehát a mai tényleges szükségletet jelentő összeg után kapja meg a törlesztési összeget.

Varjassy Lajos előadja, hogy az építészeti bizottság már foglalkozott a világitás kérdésével s a villamvilágitás mellett foglalt állást, dacára, hogy az 6400 korona tulkiadást igényel. Az igazgató által kért pótmunkák keresztülvitelét is javasolja az építészeti bizottság, melynek költségvetése szerint ez 2300 koronával fog járn.

Salacz Gyula polgármester, Sarlot Domokos főkapitány és Mandl Vilmos dr. pártoló felszólalására a bizottság abban állapodott meg, hogy a közgyűlésnek javaslatot fog tenni a villamvilágitás bevezetésére, valamint az igazgató által kért pótmunkák elkészítésére. Együttal jelezte a polgármester, hogy a jövő évi városi költségvetés összeállításakor valószínűleg nagyobb összeget fognak előirányozni ugy a téli, mint a nyári színház berendezéseire. A mi pedig a nyári szinkört illeti, igyekezni fognak, hogy az *junius 1-én* megnyitható legyen.

Az ülésen Fábán László főispán elnökle alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Sarlot Domokos főkapitány, Leszkay András színigazgató, Edvi-Ilés László, Varjassy Lajos, Kabdebó János, Mandl Vilmos dr., Avarffy Ferencz és Vannay Gyula jegyző.

TÁVIRATOK.

A spanyol kormány lemondott.

Madrid, április 19. (Saját tud. táv.) A kabinet a régens-királynénak felaján-

nyire tuskés. A szája pedig összeesett. Olyan volt, mintha valami láthatatlan kis tündér türe fűzte, összeráncolta, szép rózsaszínű selyemszállal bogra is kötötte volna, hogy így elzárjon a világ elől régi, veszedelmes titkokat.

Igazán szótlan is volt és harmincz év kellett rá, míg a korcsma gazdája, apáról fiúra, annyit tudhattak meg az élete folyásából, hogy messziről került ide, teljesen egyedül, elhagyottan él a kastélyban. De valamit vár és remél, mert annak be kell következnie. Ugy kell lennie, mert vízé nem válhat vér.

Ilyenféle bizalmas vallomásai között rendesen a két kis fekete kutyára mutatott, a mint egymást nyaggatva és harapdálva tökéletlenkedtek a kályha körül.

— Nézzenek ide — mondta. — Ki világosította föl a Fürgét a felől, hogy Tibi az ő vérbeli anyja? Ugy-e bár senki? Hisz' ezen tudatlan állati lény meg sem értené. Honnan tud tehát, hogy mégis tudja és érzi? Ezen állati lény, mely idegen ebet oly gyakran elmar innen, tudva nem ismert anyját kiméli meg táplálkozás iránti viták között is. Ez, uraim, csakis a vér...

Ezek a meglehetősen homályos és rejtélyes, bár határozottan igen választékos szavakon kívül többet semmit sem lehetett belőle kicsalni. Daczára, hogy a ház asszonyai is buzgolkodtak, anyáru leányra, harmincz esztendeig.

Pedig annak az elnémult, alvó kastélynak lehetnek titkai, melyekről biztosan tudnia kell annak, ki egykor évekig kísérte a grófnét hosszú lovaglásain, s ki harmincz évig őrizi az

elhagyott szobákat az uraság különös bizalmából. Van a korcsmáros-familiában egy nagymama, aki ma is emlékezik a grófnéra, sőt úgy homályosan tud valamit a grófról is, ki mindig beteg volt és örökké idegenben utazgatott. Jár hozzájuk egy öreg asszony, aki a hajdani kulcsárné komaasszonyának a sógorasszonya s így jussa lehet a családhoz. Ez az asszony kísértetekről is tud. Néha úgy van, mintha éjfél órákban lódobogást hallana a kis vashid felől, melyen egykor a grófné büszkén és merészen átugratott. Lala grófné. Így emlegetik mai napig. Ezen a kedvező csengő néven, mely maga az ifjuság, a napfény, a gyönyör. Pedig régen Eulália grófnéval aszalódhatott már. Fekete paripájáról, hosszú ruhájáról, lengő fátyoláról mai napig is beszélnek. Erre vágtatott el kora reggel, késő este. Lovaglás volt az élete, gyönyörűsége. Egyszer aztán kocsiba ült, elhajtattott valahová messzire. „Külhonba,“ — így mondták, — az örökké beteg ura után. Nagy társzekereken vitték utána a máháját.

Az ablakokat lefüggönyözték, a kapukat becsukták, az utat fölverte a gyom. Hir is csak egyszer jött felőlük, nem is sokára az után, hogy a grófné elutazott. A plébános kapta, misét mondatott. Lötték a kastélyban egymás után vagy háromszor. Nagymamának akkor fájás esett a keresztcsontjába az ijedtségtől, a grófnénak pedig fia született, akit arra a pogány névre kereszteltek idegenben, hogy Majorcskó. A plébános ur akkor úgy nyilatkozott, hogy végtelen áldás és szerencse a furcsa nevű gyerek születése. Mert ha ez nem

történik, megfordíthatják a cimert és az őriási vagyon rászáll a német atyafiságra. Így azonban minden az országban és magyar kézben marad.

Ennyit tudtak a családról. Ezt is csak úgy innen-onnan. Az öreg lovásztól, a család támaszából nem lehetett kivenni egy árva szót sem.

Sokáig bajoskodtak e végből, de aztán ab-bahagyták. Mit is csináljon vele az ember, ha egyszer még a bort sem szereti? Fél litert hozat esténként, azt is deczi-számra, hogy minél többször parancsolhasson. De aztán olyan lassan issza, mint a ki nem is komoly czélből, hanem csak tisztességből jár a koresmába. Este kilencz órákor, meg délután kettőkor már megy vissza. Kegyesen fogadja a köszönéseket, ezt el kell ismerni és megsimogatja a két alkalmatlankodó kis kutyát: Tibit, az anyát és Fürgét, a vérbeli csemetét.

A zsandárok hiráda után természetesen szó sem lehetett többé az ilyen nyájas távozásról. A család támasza összekapta a katufrékját, fejébe csapta a kalapját és még a botját is elhagyta, — úgy rohant haza a taposott ösvényen.

Ez alatt a régi vashid árkában a galagonyabokrok sátra alatt elhelyezkedtek a Két Pityőke kiskoru lakói, hogy riportot vigyenek a felnőtteknek.

Ebből a forrásból eredt a hír, hogy a szép uri batár megérkezett. A halmok felől jött, végig a jegenyesoron. A család támasza már nyitott kapuban várta őket. Ősz fejére olyan forrón

lotta lemondását, a melyet a régens-királyné el is fogadott. *Silvela* azután bemutatta az új miniszterek névsorát. Az új kabinet következőkép alakult meg: elnökség és tengerészet *Silvela*, külügy *Aguilar Campo* marquis, igazságügy *Vadillio* marquis, pénzügy *Villaverde*, belügy *Dato*, hadügy *Azcarraga* tábornok, közoktatásügy *Carcia Alix*, közmunkaügy *Gasset*. Az új miniszterek este már le is tették az esküt.

A minisztertanács dekretumot terjesztett a régens-királyné elé, a melylyel a közmunkaügyi miniszteriumot két osztályra osztják és pedig oktatásügyi és munkaügyi osztályra.

A sztrájk a politikában.

London, április 19. (Saj. tud. táv.) A *Morningpost*-nak jelentik Washingtonból tegnapi kelettel: Arra a fenyegetésre, hogy azokat az olasz munkásokat, akik a Croton folyónál dolgozó munkások zavargásában résztvettek s az utolsó év folyamán jöttek Amerikába, visszaküldik Olaszországba, az olasz nagykövet erőlyes tiltakozást adott át a külügyminiszteriumnak. A nagykövet az olasz kormánytól ma kapott instrukciók alapján kijelentette, hogy az olasz munkások ellen tervezett eljárás törvénytelen és ellenkezik az Amerika és Olaszország között fönálló szerződésekkel.

Az első főtárgyalás

a budapesti ítélő táblán.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 19.

A budapesti kir. ítélőtáblán ma délelőtt volt az első nyilvános, szóbeli főtárgyalás az új rend szerint. A tárgyalás, a nagy érdeklődésre való tekintettel, a tábla dísztermében tartották meg.

Fél tízkor vonult a terembe az ítélő tanács *Sárkány* József táblai alelnökkel az élén. A tanács tagjai voltak: *Szabó* János, *Burg* Lajos, *Tolnai* Antal és az előadó: *Dessewffy* Marcell. Az ügyészség képviselőjében *Székelly* Ferencz dr. budapesti kir. főügyész jelent meg; közvédő: *Friedmann* Bernát dr.; jegyző: *Zelenka*.

A főtárgyalást ünnepi beszéddel *Sárkány* József táblai alelnök, a tanács elnöke nyitotta meg.

A hazai büntető igazságszolgálat korszakalkotó reformjának — ugymond — egyik leg-sarkalatosabb intézménye a közvetlen szóbeliség és nyilvánosság elvén alapuló felebbezési főtárgyalás. Abból az ünnepélyes alkalomból, hogy a budapesti kir. ítélőtáblának ma először nyílik alkalmá az új rend gyakorlati érvényesítésére, üdvözlí az ítélőtábla tagjait, a vádhatóság és közvédelem képviselőit, a sajtót és a hallgatóságot, mint a nyilvánosság jogos képviselőit. Üdvözlí őket egy nemével a hazafiúi önértetnek és egyuttal a hálaérzetnek, hogy az isteni gondviselés, mely államoknak és egyeseknek sorsát intézi, megengedte érni ezt a fontos napot: az új büntetőperjog életbeléptetését, melylyel új korszaka nyílik meg a joguralmának és jogbiztonságnak. A felebbeviteli jogintézmény hatályba lépte nemcsak lényegesen kiterjeszti a védelem keretét, hanem a szóbeliség és közvetlenséggel meg fogja könnyíteni a büntető bíró feladatát. Ide járul, hogy a szóbeliség és közvetlenség szembeszökő előnyeit jótékony visszhangban egészíti ki a nyilvánosság. Mert annyi bizonyos, hogy a nyilvánosság üdvös befolyását a bírói gyakorlat lélektana is igazolja. Valahányszor a bűnös elveszi méltó büntetését, az ártatlanul meghurczolt pedig elégtételt kap, mindannyszor hatalmas megnyilatkozik az igazságszolgáltatás iránti bizalom, az önfegyelmzés, mindenkit arra intve, hogy igazát soha másutt ne keresse, mint az igazságos bírónál.

Ezek azok a nagyfontosságú elvek a melyek az igazságügyi kormány előtt lebegtek, midőn az új bünvádi eljárásról szóló törvényt megalkotta.

Mi, akik hivatva vagyunk e törvényt végrehajtani, cselekedjünk ezt bizonyára azzal az erős hittel és meggyőződéssel, hogy az új büntető eljárásban a modern jogállam minden előnye és áldása érvényesülni fog. Hisszük, hogy e régen várt jogreform meg fog felelni a magyar jogállam minden várakozásának és reményének. E hitünket és reményünket alapíthatjuk egy hivatása magaslatán álló bírói karra, amely nem többé az írásbeliség holt betüiből, hanem a közvetlenségből fogja meggyőződését

meríthetni, alapíthatjuk a jogszolgáltatás családjában a bírói kar testvérére, az ügyészi karra, melynek nemes emberszeretettől áthatott tagjai nem mindenáron büntetni, hanem az igazságot keresni akarják, s végül alapíthatjuk a jogász szellemtől áthatott ügyvédi karra, mely történeti multjához hiven, önzetlen hazafisággal fogja feladatát teljesíteni.

Es még egy körülményre alapíthatjuk hitünket és reményünket: és ez az az aggodó és céltudatos gondosság, melylyel az igazságügyi kormány ezt a reformot megalkotta, és az érdeklődés, melylyel a reform megvalósításának minden egyes mozzanatát kíséri.

Az elnök végül hálát ad az istennek, hogy öt évi jogász és 32 éves bírói működése betetőzéseül megérhette ezt a napot, melyen régi ideálját megvalósítva látja. (Éljenezés.)

Székelly Ferencz dr. kir. főügyész állott fel ezután szólásra. Ő is teljesen át van hatva az új rend fontosságának érzetétől. Tudja, hogy a bíróságra, az ügyészségre, a védelemre új és nehéz feladatok hárulnak, de hiszi, hogy munkáját mindegyik meg fogja győzni, mert mindannyian bírnak azzal az önfegyelmzéssel, hogy az új eljárás keretében, a szükséghez képest fognak csak mozogni.

Friedmann Bernát dr. közvédő néhány meleg szóval kifejezést ad az ügyvédi kar tiszteletének a kir. ítélőtábla előtt, kifejti a közvetlenség fontosságát, s kijelenti, hogy az új renddel neki is egy régi ideálja valósult meg.

Ezután *Dessewffy* Marcell előadó ismertette az első ügy állását. Jelenték'elen tolvajlás ez, amelyben *Szemmel* Miksa volt a vádlott. A budapesti törvényszék *Szemmel*t, néhány terhelő tanu kihallgatása után 6 havi börtönre ítélte. Az ügyész sulyosbításért, a vádlott felmentésért felebbezett, a védő megnyugodott.

Székelly Ferencz dr. ma röviden megokolta az ügyészség felebbezését, s sulyosabb ítélet kimérését kérte. *Friedmann* Bernát dr. közvédő azonban, aki a vádlott első védőjének nézetét nem osztotta, ma felmentést kért.

A kir. ítélőtábla hosszabb tanácskozás után helybenhagyta az alsó bíróság ítéletét.

Még két egészen jelentéktelen ügy került ezután főtárgyalásra, melyek az elsőhöz hasonló módon folytak le.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 19.

Fronemann bur parancsnok ismét sikert aratott az angolok fölött. Egy négyszáz főből álló csapatot, mely valószínűleg a Rouville közt tétovázó *Brabant* tábornok emberei közül való, Aliwae-Northnál átkergetett az Oranje-folyón. Sok katonát elfogott és zsákmányul ejtett egy sereg szarvasmarhát, a mi az élelemhiányban szenvedő angol csapatokra érzékeny csapás.

De *Fronemann* sikerének nem ez a fő része. Bethulie mellett a burok még akkor felrobbantották a vasuti hidat, mikor *Colesberg* és *Molteno* felől előrenyomultak Oranjeba. Azóta ezen a fontos közlekedési ponton az angolok új hidat építettek s *Fronemann* ezt most a levegőbe röpitette.

Az angolok most már Bloemfonteinből csak a norvals-ponti vasuti hidon át közlekedhetnek a Fokfölddel. Valószínű, hogy itt is elvágják az utjukat s akkor *Roberts* lord el van rekesztve a Fokföldtől. Már is jelzik, hogy Norvals-Pont-tól alig 10—15 kilométernyire, Donker Poort tájékán, erős bur csapatok czirkálnak, a

sütött a nap és meghajolt mélyen, le, le, mintha a kis Fürget akarná megsimogatni.

A grófnő szállt le először. Öreg volt már ő is, reszketős és gyöngé. De határozottan több volt most rajta, mint akkor, mikor elutazott. Több prém, több csipke, több haj és több fog. Keztyűs kezecskéjét csókra nyújtotta és nagyon vékony, nagyon csendes hangon kérdezte:

— Te vagy, Tom?

A család támasza még csak mozdulni sem tudott. Csak hajlott mélyebben, ősz fejét perzselte a nap. És dadogott:

— Lala... grófné... Méltóságos aszszonyom!

A grófné után az ur jött. Nem a régi, öreg gróf, hanem a fiatal, a fiú. Remekszép, erős, szűlő legény volt. A szája rózsás, mint egy lányé, az álla olyan, mintha csupa álm lenne és csupa szenvedély. De a szép száj fölött a fájbeli orr, a grófné büszke orra emelkedik és fekete szemében merészen ivelt szemöldjei alatt döllyfős, erőszakos fény villog.

A kiskorúak azt mondták, hogy kétszer is rászólt a család támaszára. Ilyenformán:

— Na, mi lesz. Nincs itt senki?

S miután az öreg lovász csak hajlott előtte lejjebb, mindig lejjebb, a keze reszketett, a kocsiajtót sem bírta megtartatni, szólni meg éppen a világért se: a fiatal gróf hátat fordított neki és azt mondta.

— Vén számár... Nem is tudom, mama, hogy miért tartod...

Igen, a kiskorúak hozták ezt a hirt, ezt a

szégyent a Két Pintyőkébe. A hatása természetesen leirhatatlan volt. Az uri ivóban másodszor állt meg ezen a napon a világ forgása és a ház asszonya határtalan panaszra fakadt.

— Na, hiszen jól van. A hálátlanak, a gögös urak! Most aztán bolond volna Toma bácsi, ha egy perczig is kimélné őket. Jöjjön csak el, fogadom, cifra dolgokat fogunk ma hallani.

El is jött még akkor este a Két Pintyőkébe. De a család támasza olyan beteg, szomorú, olyan halálra vált öreg volt, hogy istenkísértés lett volna tőle bármit is kérdezni. Megitta a borát, összeszedte, a botját, kalapját. Szépen begombolta a katufrékját és elbucszott. Csak a két kis kutyát nem részesítette figyelmében. Sem Tibit az anyát, sem Fürget, a vérbeli csemetét.

Szólanul, a titkos részvét nyomott csöndjében, kísérték ki az utca végéig. Már feljött a hold. Egy kedvűen nézett le a ballagó emberekre és ezüstös sugaraival elárasztotta az öreg Toma fejét. Körülvették, beszökték, behálózta ezek a gonosz, leskelődő, csábító és csalfa sugarak, melyek annyi bánatos titkot csaltak már ki a jól elzárt szívekből.

Az öreg lovász kezét fogott a gazdával és ezekre a mai napig teljesen érthetetlen, bár igen választékos szavakra fakadt:

— Már nem várok, nem remélek semmit... A vér vízzé válhat... Nem az állati lényeknél, hanem az embereknél.

melyek hihetőleg az összeköttetést akarják megsemmisíteni.

Mai távirataink a következők:

Fokváros, április 19.

A Bethulie mellett épült új vasuti hidat állítólag e hét végén adják át a közforgalomnak.

Transzválnak azt az ajánlatát, hogy kölcsön adja Portugáliának azt az összeget, a melyet a Delagoa-ügyben hozott ítélet értelmében fizetnie kell, Portugália köszönettel visszautasította.

A transzváli kormány tiltakozni akar a bur foglyoknak Szent-Ilona szigetére való deportációja ellen.

Reitz miniszter kijelentette egy ujságíró előtt, hogy a kormány nem hozott határozatot a bányák elpusztítására nézve.

Pretória, április 19.

Fronemann bur parancsnok azt jelenti, hogy 400 embert a folyón át Alival felé kergettetett, több angol katonát elfogott és marhát, szekereket ejtett zsákmányul. A Bethulie melletti vasuti hidat levegőbe röptették.

London, április 19.

Bloemfontein-ből jelentik, hogy a tábornok a több napi esőzés elárasztotta vízzel s a katonai sátrakat elsodorta.

London, április 19.

Tegnap 250 bur elindult Watervaal-ból Rhodesia felé, hogy Carrington tábornok hadosztályát feltartóztassa.

Berlin, április 19.

Bülow gróf olaszországi útja alatt Leyds dr. transzváli ügyvivővel hírszerint titokban találkozott.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: *Osztokodás*, vígjáték. (Páratlan bérlet.)
Szombat: *Rantzauk*, színmű. (Páros bérlet.)

Osztokodás.

— Bemutató előadás. —

Ma bemutató előadás volt. *Esztér* is bemutatották, csak hogy az nagyobb tisztességben részesült, mert ez a férczmű nemcsak kétszer egymásután került színre, hanem harmadszor is ment, még pedig bérletszünetben. A hülyeségeknek nálunk ez a sorsa. Hát ha ez így van, akkor ez az *Osztokodás* miért nem megy háromszor egymásután bérletszünetben? Hisz sokkal ostobább és képtelenebb, mint *Esztér*?

Valóban nem hinné az ember, hogy francia szerző ilyet tudjon írni; nem hinné az ember, hogy *Molière* hazájában akad színpad annak előadására, de a leghihetlenebb, hogy akad fordító, és akad magyar színház ennek befogadására.

A darab címe: *Osztokodás*. Soká törtem a fejem, hogy mi lehet az az osztokodás? Talán csak nem a darabnak szocialisztikus vagy nihilisztikus tendenciájából folyik ez a cím? No hát előadás után kitudódott, hogy mi az az osztokodás. Nagyon egyszerű. Három ember leül egy íróasztal mellé. Névszerint *Dumas*, *Echegaray* és *Guignon*. Fogadni mernék, hogy minden legkisebb intelligenciával bíró ember e három közül épen csak egyet nem fog ismerni. — *Dumas* leteszi az asztalra a *Kaméliás hölgy*, *Echegaray* pedig a *Mariana* kéziratát, és miután mindegyik tesz le valamit, *Guignon* is leteszi 12 kötetet betölthető hülyeségét és szellemi kép telenségét.

És most kezdődik az „osztokodás”. *Guig-*

non ur ezt így cselekszi. Elveszi az eszméket helyzeteket a két remekműből és csinál belőle egy háromfelvonásos hülyeséget. Hát ez is „osztokodás”. *Kövessy* Albert pedig áll *Guignon* háta mögött, nézi, hogy mit csinál és szakszerűen megvizsgálva cselekedetét, arra a tapasztalatra jő, hogy a magyar színirodalom nem teljes és tökéletes, ha ez abba beiktatva nem lesz.

A darabnak meséjét a *Kaméliás hölgy* szolgáltatta. Hogy mikép lett ez a darab kivetkötve, arra szollgáljon a következő ismeretetés.

Az *Osztokodás*-ban megvan a *Kaméliás hölgy*, csak hogy ez nem a félvilág hölgye, hanem egy becsületes embernek a felesége; ez szereti *Raymond*ot, egy mihaszna embert, kinek nincs semmi foglalkozása. Ennek a *Raymond*-nak édes anyja megjelenik az asszonynál — a *Kaméliás hölgyben* a férfi atyjának jut ez a feladat — és kéri a nőt, hogy mondjon le a fiáról. A *Kaméliás* nő lemond és meghal, az *Osztokodás*-ban a nő nem mond le, de azért meghal a harmadik felvonásban és pedig úgy, hogy a felszarvált férj, maga hozza a csábítót a nő betegágyához, hogy utolsó percét megédesítse.

Ez a darab meséje. Már most mit beszélnek és mit cselekszenek ebben a darabban az emberek? Erre csak az öreg *Schönfeld* doktor tudna felelni. Az öreg filosofustól ugyanis azt kérdezte egyszer egyik orvos kollegája, hogy meg a praxis? Az öreg így felelt: Eddig semmit sem fizettek a betegek, de most — — — *épenséggel semmit*. Így vagyunk az „*Osztokodással*” és hirhedt elődjével az „*Esztérrel*.” *Esztérnél semmit sem*, az „*Osztokodás*”-ban pedig — — *épenséggel semmit sem* cselekszenek és beszélnek az emberek.

Igazán sajnálni való volt *Angyal* Ilus, *Bácsné*, *Kalocsa* Róza, de különösen *Palágyi*, *Mezey* és legfőképpen *László*, hogy szép tehetségüket ilyesmikre kellett pazarolniuk.

Nem kutatom, hogy ki tartotta szükségesnek ezt a darabot a műsorba felvenni, de aki tette, az nem jó szolgálatot tett sem a direktornak, sem a közönségnek. **Carolus.**

* **Turchányi a Nemzeti Színházban.** A kolozsvári *Ujság* írja: *Turchányi* Olga, ki most *Leszkai* aradi színtársulatához van szerződve, mint értesülünk, meghívást kapott a budapesti Nemzeti Színház igazgatóságától vendégszereplésre *Turchányi* fellépése, mint halljuk, szerződési célokból történik. A művésznő ez ügyben most hosszasan Budapesten időzött.

* **Erdekes drámai előadás** lesz szombaton este. A két *Rantzau* kerül színre hosszú pihenő után. Társulatunk most e fajta színművek előadására kitűnően van szervezve. A szombati előadáson az egyik *Rantzau* *Fenyéri* Mór fogja játszani, a kit ez idő szerint a legjobb jellem színésznek tartanak a vidéken. *Bács* méltó párja lesz *Fenyérinek* a másik *Rantzau* szerepében, míg *Mezey* Péter az öregtől fogja hies szerepét, az öreg iskolamestert fogja játszani. *George* *Palágyi* Lajos, *Lebel* *Gáthy* Kálmán lesz. A nők közül *Angyal* Ilka, *Bácsné* *Harmath* Józsa és *Tolnainé* vesznek részt az élvezetesnek ígérkező előadásban.

* **Szerződés a nyári színpadra.** A színügyi bizottság tudvalevőleg utasította *Perger* János dr. városi tiszt főügyészt, hogy a *Leszkay* András színigazgatóval a nyári színház bérletére vonatkozó szerződést készítse el. A szerződési minta elkészült, az igazgató azonban azt nem írta alá, miután hiányos volt; helyette ő maga csinált egy szerződési mintát és átadta a főügyésznek. A színügyi bizottság mai ülésén konstata, hogy *Leszkay*nak tény-

leg igaza van s szűkebb bizottságot küldött ki, hogy a két szerződést írja alá. A bizottság tagjai *Reicher* Károly alügyész, *Edvi-Ilés* László és *Mandl* Vilmos dr.

* **Jahn haldoklik.** *Jahn*, a bécsi opera volt igazgatója, mint japunknak táviratozzák, haldoklik. Eletéről már lemondottak az orvosok.

A szegény tanuló jótevői.

— Az aradi szegény tanulókat segélyező egyesület közgyűlése. —

Arad, április 19.

Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület ma tartotta évi közgyűlését, mely szép beszámolója volt az elmúlt évben folytatott emberbaráti, jótékony munkálkodásnak. A közgyűlésen, mely a városháza tanácstermében folyt le, nagyszámu hölgy és férfi közönség vett részt özv. *Hauser* Károlyné egyesületi elnöknő vezetése alatt.

A gyűlés lefolyásáról tudósításunk a következő:

Hauser Károlyné elnöknő üdvözölve a megjelenteket, megemlékezett *Sallai* Béla dr. a volt alelnök és pénztáros elhunytáról. Majd bejelentette, hogy az egyesület *Salacz* Gyula polgármestert jubileuma alkalmából testületileg üdvözölte.

Következett a *titkári jelentés*, mely szerint az elmúlt évnek nehéz, mostoha voltát az egyesület is megérezte. A bevételek nem állottak arányban a kiadásokkal. De azért örömmel konstata, a jelentés, hogy az elmúlt évben, az előző évekkel összehasonlítva, még nagyobb mértékben gyakorolta a jótékonyt. A tanulók felruházásánál *Sarlot* Domokos főkapitány nagy segítségére volt, amennyiben felülvizsgálta a folyamodók névsorát. Összesen 328 tanulót öltöztetett fel tetőtől talpig az egyesület. December 1-én nyílt meg a konyha, hol ez évi április 1-ig naponta 160 gyermek részesült meleg ételben. 12.800 adag étel osztatott ki teljesen ingyen. Az istápoltak segélyezésére az ajándékba kapott élelmi szereken kívül 4163 korona és 60 fillért igényelt.

Az egyesületet támogatta Aradvárosa, *Salacz* Gyula polgármester, *Sarlot* Domokos főkapitány, több pénzintézet és számos emberbarát, kiknek köszönetét fejezi ki az egyesület. Hálás elismerés illeti *Steinitzer* Lujza igazgatónőt, ki már hét éven át gondoskodott a leánygyermek ruháinak elkészítéséről. Az elmúlt évben egészségügy állapotára való tekintetből, ezen nehéz munkát már nem végezhetette s így *Czeiler* Gizella és *Molitorisz* Vilma urhölgyek a legszívesebben vállalkoztak a sok dologgal járó teendők teljesítésére.

Indítványozza, hogy fejezze ki a közgyűlés a három hölgynek köszönetét.

A jelentést és az indítványokat egyhangulag elfogadta a közgyűlés, ugyszintén a *pénztári jelentést* is.

Most felemelkedett *Csák* Czirjék rendfőnök és szép szavakban köszönetet mondott a szép eredményre vezető munkálkodásért az elnöknőnek, a titkárnak és a tisztikarnak.

Özv. *Hauser* Károlyné elnöknő indítványozta, hogy az elhunyt *Sallai* Béla dr. helyett az egyik alelnöki tisztre *Dálnoki* Nagy Lajost, pénztárnokká pedig *Laczay* Endrét válasszák. Az általános helyeslés után *Dálnoki* megköszönte a belé helyezett bizalmat.

Az elnöknő ezután indítványozta, hogy szavazzon a közgyűlés köszönetet a titkárnak és *Vizer* Ottónak huzgolkodásukért, mit a közgyűlés egyhangulag meg is tett.

Salacz Gyula polgármester emelkedett szólásra és köszönetét fejezte ki azon kifünte-tő figyelemért, melyben az egyesület őt jubileuma alkalmával részesítette. Ezután a város nevében is elismerését fejezi ki az egyesületnek nemes munkájáért s ugyanezt teszi, mint iskolaszéki elnök is, miután az egyesület a szegény iskolás gyermekeket részesíti jótémenyében.

Végül a *választmány kiegészítése* következett. A *hölgy választmány* új tagjai lettek: *Csernovits* Diodorné, *Czeiler* Gizella, *Fischer* Irén, *Laczay* Endréné, *Molitorisz* Vilma, *Purgly* Lajosné, özv. *Suciu* Aurélné, dr. *Tagányi* Sán-

dorné szül. Sulkovszky Ilona hercegnő, Jakabffy Dezsőné.

A férfi választmány új tagjai: Csák Czirájék, Tedeschi Viktor, Bánhidy Antal báró, Péczely Elek, Tagányi Sándor dr., Kossinczky Viktor, Baross Zsigmond.

A közgyűlésen jelen voltak a következők: Hauser Karolyné elnök, báró Bánhidy Antalné, özv. Boros Beniné, Csernovits Diodorné, Dániel Kamilla, Gábris és Ilona, Herman Gyuláné, Hegedűs Lászlóné, Kövér Beláné, Lukácsy Lajosné, Lukácsy Pálma, Lukács Gyuláné, Laczay Endréné, Robitsek Agostonné, Reicher Károlyné, özv. Rónay Jánosné, Sármezey Endréné, Simon Karolin, dr. Schusztér Henrikné, Tiszi Lajosné, dr. Tisch Mórné, Vásárhelyi Janka, özv. Végh Aurélné, Virágh Lajosné, továbbá;

Salacz Gyula polgármester, Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Csák Czirájék rendfőnök, Rosenberg Sándor dr., Millig József, Dálnoki Nagy Lajos, Deutsch Bernát, Kövér Béla, Kohn S. N., Vásárhelyi János, Kovács Vincze, Vizer Ottó, Lukács Gyula, Laczay Endre, Jakabffy Gyula.

Jászai Mari Elektráról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 19.

Jászai Mari asszony, az ünnepezt *nagyasszony*, ma a következő érdekes epizódot mondta el budapesti munkatársunknak:

— Csiky Gergely adta át nekem Elektrát — beszéli Jászai. — A mikor elolvastam ezt a kétezer éves görög tragédiát, rögtön megkapott Elektrának, ennek a szerencsétlen királyleánynak a története. Szóltam Csikynek, nem lehetne-e előadatni? Voltak ugyan némi aggodalmak, mégis erősen biztatott, próbálkozzam meg vele. *Paulay*, az akkori direktor azonban megrémült, a mikor a tervemet meghallotta. Hosszu tanácskozás után végre elhatározta, hogy előadatja a biztos bukás kilátásával.

A betanulás és a próbák alatt rendkívül izgatott voltam. Hogyan fogadja ez a Dumastól, Sardoutól, Paileronától elkényeztetett és modern művekre áhító közönség ezt az ókori szerepet? Mert csak egy szerep az egész. Mindenki bukást jósolt.

Végre elérkezett a premier estéje.

Lázás izgatottsággal, szivdobogva léptem a színpadra, megadással várva sorsomat, a melyet mindenki előre látott s a mely miatt, látva nagy igyekezetemet, már előre sajnálkoztak felettem az én jó embereim...

Az első jelenetek csendben végződtek, de láttam, hogy az egész közönség nagy várakozással és már felcsigázott érdeklődéssel figyel. Az első felvonás végső nagy jelenete után legördült a függöny, Én kábultan maradtam a színen.

Néhány pillanat múlva hirtelen irtózatostombolás, kiabálás, dobogás hallatszik a földszintről.

— Szent Isten! Mi lehet ez? — kiáltottam Nagy Imrének. Ez a közönség meg van botránkozva.

A tombolás irtózatostombolás zajban tartott tovább. Meg voltam rémülve.

Egyszerre Nagy Imre felkiált:

— Huzzák fel a függönyt! A közönség Jászait kiáltja.

A függönyt felhúzták.

Életem legemlékezetesebb látványa tárult előlem.

Az emberek a padokra ugráltak és kiabáltak, hogy mit, azt nem tudom, zsebkendőket lobogtattak. Lassanként kivettem az éljenzésszavát, a mely zugott, viharzott felém.

Hogy hányszor hívtak ki, nem tudom...

Az előadás után barátaim, a kik még két órával előbb a kifütyüléstől féltettek, így szóltak hozzám:

— Előre tudtam, hogy óriási siker lesz!

Gyilkosság

az egész utca szemeláttára.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 19.

Rémes gyilkosság történt ma, fényes nappal, a szabadkai Fő-utcán. Agyonverték egy embert azért, mert nem akart kocsijával kitérni egy másik kocsinak. Lőcséssel, ásóval ütöttek mindaddig, míg a szerencsétlen áldozatnak széjjel ment a feje, míg csak élet volt benne.

Történt ez pedig délben, a város legnépesebb helyén, egész csapat ember szemeláttára és nagyobb épülésére, mint ezt itt következő táviratunk elmondja:

Nagy Torma József három barátjával kocsin hajtott kifelé a városból. Velök szembe jött, szintén kocsin, Pölhe Rókus az öcséssel, Kalmánnal. Ismerték egymást jól, rokonok is szegről-végről. Torma odaszólt Pölhének:

— Térj ki, atyafi!

— Te se vagy nagyobb ur nálam — felelt ez — térj te ki, ha akarsz.

Torma folytatta az ingerkedést s ostorával végig huzott az ellenfél lovain. Az ostor azonban beleakadt a kocsiba.

Pölhe megindult s nagy nevetve akart elrobogni a zsákmányul ejtett ostorral. Ekkor Torma leugrott az ülésből s utána ment a másik kocsinak, hogy elvegye az ostort.

Szó szót ért, a tréfából komoly veszekedés lett, melynek hevében Pölhe Rókus is leugrott és kocsijából kiakasztotta a löcsőt. Ezzel aztán úgy végig vágott Tormán, hogy az eszméletlenül bukott össze a kövezeten.

Valóságos vérengzést vitt most végbe a megvadult ember. A sulyos löcséssel véresre verte ellenfelét, fejét szétzúzta, mellét betörte, úgy, hogy alig volt már benne élet. Az ütésekben segített neki az öcsé, Kálmán is.

Torma barátai, látván a veszedelmet, nem hogy a szerencsétlen ember segélyére siettek volna, de hirtelen megugrottak.

Időközben előkerült Pölhe Rókus apja, Pölhe Lőrincz is, a ki, megtudva, mi történik, a vállán volt ásóval többször a haldoklóra sújtott, úgy, hogy az iszonyatos kinok között meghalt.

Érdekes, hogy ezt a vadállati gyilkosságot egész sereg ember nézte végig, a kiknek eszébe sem jutott közbelépni. Ilyen is csak a virtusságáról hírhedt Szabadkán történhetik meg.

A rendőrség valahogy tudomást vett az esetről s a három gyilkost letartóztatva, bilincsekbe verte s úgy kísérte fel a városházára.

Elsikkasztott községi pénzek.

— A rendőrfogalmazó büne. —

Arad, április 19.

Egy uri ember botlásáról vett ma hirt — írja tudósítónk — a szegedi ügyészség. Elsikkasztotta a kezén megfordult községi pénzeket és amikor reá jöttek a bűnére, bement Szegedre és megtette a följelentést önmaga ellen a kir. ügyészségnél.

Winchler István dr. kir. ügyész felhívására Hubacsek Pál vizsgálóbíró kihallgatta a bűn útjára tévedt embert, aki töredelmes vallomást tett. Megmondotta azt is, hogy azért jött az ügyészséghez önmaga jelentkezni, mivel attól tartott, hogy miután falujában büne már köztudomásu, letartóztatják a csendőrök.

A sikkasztás Mindszent községben történt. Az ottani rendőrségnek volt fogalmazója Muhory Sándor, aki ellen most sikkasztás büntetése

miatt indítottak bűnvádi eljárást. Pedig az elsikkasztott összeg igen csekély: *negyven forint*. Apródonként költötte el ezt az alig félszáz forintot a rendőrfogalmazó és arról teljesen megfeledkezett, hogy azt pótolja.

Néhány nappal ezelőtt pénztárvizsgálat volt a község házában és ekkor reá jöttek, hogy negyven forint, amely különféle birságolások fejében folyt be a rendőrfogalmazó kezeihez, hiányzik. Kérdőre vonták Muhory Sándort a pénzre vonatkozólag, aki lesujtva vallotta be, hogy a hiányzó összeget elköltötte.

Az eset köztudomásra jutott és a rendőrfogalmazó az naptól kezdve, hogy a bűnét felfedezték, örökös rettegésben élt, mivelhogy attól tartott, hogy az esetnek hire eljut a csendőrségre is és őt letartóztatják. Később már nyugodni sem hagyta ez a gondolat s ekkor elhatározta, hogy vonatra ül, bemegy Szegedre és följelenti önmagát a kir. ügyészségnél. Ugy is tett, a pályaudvarról egyenesen a Mars-téri törvénypalotába hajtatott és ott följelentette önmagát. És megnyugodva tért vissza Mindszentre, mivel most már nem kell rettegnie attól, hogy csendőrkézzre kerül.

Az eset rendkívüli kellemetlenül érinti Muhory Sándor uri rokonságát, akikkel tele van a vármegye. Egyik testvére főerdész *Odeschalchi* herceg uradalmában. Ezek ellátták pénzzel Mindszent község fiatal rendőrfogalmazóját mindenkor és épen ezért csodálatosnak találják, hogy a más pénzéhez nyult.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A Fehér Kereszt országos lelenczház egyesület aradi fiókegyesülete f. évi április 22-én délelőtt 11 órakor közülést tart, a melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja. *Fábián László* elnök. Tárty: Az alapszabályok módosítása. Az üléshelye: A városi székház tanácsterme.

(*) Az aradi ipartestület faipari szakcsoportja f. hó 22-én délelőtt 10 órakor az ipartestületi ház nagytermében rendes évi közgyűlést tartja, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívja: *Reinhart Gyula* elnök.

Kalandor attasé.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 19.

Körülményesen megírtuk a napokban, hogy a müncheni tartományi ügyészség *Pfannenstiel* Jenő, volt bolgár követségi attasét *sikkasztás és csalás miatt* világszerte körözi.

Ma egy előkelő állásu müncheni uriember rendkívül érdekes dolgokat beszélt el a könynyelmű fiatal emberről, a ki *Ferdinánd* bolgár fejedelem magánpénztárából politikai czélok leple alatt nagyobb összegeket emelt el.

— En — meséli az illető ur — 1894-től 1896-ig Armberg város egyik nagy ipartelepének igazgatója voltam és ilyen minőségemben — üzleti ügyek lebonyolítása alkalmával — ösmerkedtem meg *Pfannenstiel* Jenővel, a ki abban az időben egy alacsonyrangú kereskedő irodájában csekély műveltségű mért kis állást foglalt el és még nem büszkélkedett nemesi mivoltával.

Ezt az állását is csak nagybátyja protekciójának köszönhette, a kinek Regensburg mellett nagyobb afonya-bor gyára van.

A fiatal ember — mesélte a müncheni ur — már első pillantásra nem valami kedvező benyomást tett reám. Es midőn későbbi találkozásaink alkalmával arról a tervéről beszélt, hogy ő nemsokára lemegy Bulgáriába *Ferdinánd* fejedelem udvarába, már közönséges svindlernek tartottam.

Pár hónappal azután azt ujságolták nekem,

hogy Pfannenstiel eltűnt Münchenből és tényleg Bulgáriába ment, ahol esodálatos módon fontos bizalmi állást foglal el Ferdinánd fejedelem udvarában.

Sehogyssem akartam elhinni, hogy e könyvem, alacsony műveltségű gyermek-ember Bulgáriában annyira vitte volna, míg egyszer saját magam tapasztaltam, hogy a história, mit Pfannenstielről Münchenben híreszteltek, való igaz.

A dolog úgy történt, hogy üzleti ügyekben Szófiába kellett utaznom s miután dolgaimat elvégeztem, csupa kíváncsiságból a német nagykövetséghez mentem, hogy ott közelebbi felvilágosítást nyerjek Pfannenstielről.

Ott azt mondták, hogy Pfannenstielnek igen különös állása van az udvarnál. Katonatiszti egyenruhában járkal, különféle ordókkal dekorálva és oly nagy befolyása van a fejedelemre, hogy *maguk a miniszterek is csak az ő protekciója révén tudnak egyet-mást kieszközölni a fejedelemtől.* Szóval grata persona a szó legteljesebb értelmében.

A német nagykövetségnél aztán tölem kértek felvilágosítást, hogy kicsoda, micsoda volt ez az ember, de e kérdésekre csak hézagos választ adhattam, mert magam sem tudtam róla sokat...

Eddig tart a müncheni ur nyilatkozata, mely eléggé érdekesen tárja fel a könnyelmű fiatalember közelmúltját.

Ferdinánd bolgár fejedelem nem annyira az ellopott pár ezret fájlalja, mint inkább azt, hogy teljhatalmu megbízottja magával vitte *legfontosabb és legtitkosabb iratait*, melyeket valószínűleg idegen államoknak fog megvétele kiadni, ha pillanatnyi pénzzavarba kerül.

Pfannenstiel atyja Straubingben él, mint a hercegi uradalom nyugalmazott erdésze. Altiszt volt valamikor a II-ik ezredben és katonasága után került Bulgáriába. Fia tehát valószínűleg atyja révén jutott az udvarhoz, hol esodálatos módon oly magas polcra tudott feljutni.

Nincs többé zengeráj.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 19.

Leszkay András színigazgatónak egy beadványa alapján a színügyi bizottság ma körülmenyesen foglalkozott a nyári színházzal. A vita főleg azon kérdés körül forgott, hogy a mennyiben az igazgató nyáron egy, vagy több heti szünetet tartana, megengedhető-e, hogy *ebben az időben játszassanak az orfeumok?*

A színügyi bizottság határozata kellemetlenül fogja érinteni a brettli-művészet lenge hölgyei, pikáns dalai és vaskos viczei iránt érdeklődő urakat. Mert abban történt megállapodás, hogy a zengerájok, melyek pedig ugyan csak tejjel-mézszel folyós Kanaánt dicsértek a vértanuk városában, *egyszer s mindenkorra kitiltatnak Aradról.* Nem játszhatnak itt sem télen sem a kánikulában, egy szóval: soha.

És ez a határozat igen helyes. Már akármit mondjanak is a — szalmaözvegyek, vagy tartunk állandó színházat, vagy nem. Ha pedig igen, akkor nem kell tingli-tangli, a mely rontsa az úgy is sok áldozattal küzdő és nagy bért fizető színigazgatót.

A kérdést Salacz Gyula polgármester hozta szőnyegre főleg azért, mert az orfeumok, czirkusok már is kezdenek mozogni s játszási engedélyt kérnek a hatóságtól. A hatóság, tartva magát a szabályrendelethez, az engedélyeket mindeddig megtagadta. A szabályrendelet egy pontja ugyanis így hangzik:

6. §.

Szinidény alatt népének előadásokra engedély nem adható.

Tekintettel arra, hogy a színigazgató a nyáron több heti szünetet fog tartani, a polgármester helyesnek vélné, ha e kérdésben állást foglalna a bizottság és eldöntené, ezeken a szüneti napokon, vagy heteken, játszhat-e a városban orfeum, vagy czirkusz? A határozat aztán utamatóul szolgálja a továbbiakra néve a hatóságnak.

Edvi-Ilés László hangsúlyozza, hogy a színház állandósításában éppen az volt a fő elv, hogy a közönség nyáron is nemesebb szórakozást kapjon. Véleménye szerint már ezért sem lehet adni orfeumoknak játszási engedélyt.

Avarffy Ferencnek más a véleménye. Sok ember mulatságát, gyönyörűségét látja az orfeumban, ezektől pedig nem szabad elvonni a szórakozásra való alkalmat. Ha a színtársulat nem játszik, úgy véli, abban az időben, megadható az engedély, a mi különben is jövedelmet hoz a színházfelszerelési alapnak.

Edvi-Ilés László: Az igazgató 3000 frt évi bért fizet a nyári színházért, terített asztalok melletti szórakozással nem csinálhatunk neki konkurencziát.

Leszkay András színigazgató szólott most a vitához. Neki joga van játszani az egész év alatt, októbertől-októberig, télen és nyáron egyaránt. Társulata állandóan együtt lesz egy-két tagtól eltekintve, a kik úgy szerződtek, hogy nyáron szabadságra mennek. Ő tehát hivatalos szünetet nem fog tartani, fizetni fogja állandóan a tagokat és így meg nem engedhető, hogy orfeum játszik, akár tart szünetet, akár nem. Különben is a világ legelső artistáival már tárgyalásokba ereszkedett s az aradi közönség oly produkciókat fog látni olcsóbb pénzért a nyári színházban, aminőt orfeumban czirkuszban soha. Ezenfelül a színpad megett óriási nyílt színpad lesz, a hol a darabokban pompás csata- és felvonulási jeleneteket rendeznek, melyhez hasonló látványosságot más színpad aligha produkál.

Avarffy Ferenc: Ha így áll a dolog, ez már egészen más és a vita tárgyalanná válik. Ő nem jár ugyan orfeumba, de vannak, a kik szeretik az e fajta mulatságot, csak azért szólalt fel. Ha tehát az igazgató kijelenti, hogy októbertől-októberig használja a színházat, teljesen feladja az álláspontját.

Leszkay: Használom feltétlenül.

Sarlot főkapitány: Csak hogy azt hiszem, mégis kijátszanak bennünket az orfeumok, mert felütik a sátrat Uj-Aradon s oda fogják a közönséget kicsődíteni.

Salacz polgármester: Hát csak csődítsék, akár Mikalakára is...

Ezzel a pourparlé befejeződött. Zengeráj és czirkusz tehát többé nem játszik Aradon. Csúpan az ugynevezett *hyppodromok* kapnak játszási engedélyt, mert ezeknek a közönsége színházba úgy sem jár. A hyppodromokat a Boczkó-térről kitelepítik a Béla-térre, hogy a színházi előadást ne zavarják.

HIREK.

— Ferencz Ferdinánd házassága. Nehány budapesti lap újból megírta ma azt a már sokszor hangoztatott és ugyanannyiszor lecfáfolt hirt, hogy a trónörökös, Ferencz Ferdinánd főherceg, közelebb házasságot köt Chotek Zsófia grófnővel, s nemcsak trónutódlási jogáról, de a királyi hercegi czímről is lemond. Mint nekünk táviratozzák, legilletékesebb helyről

mégegyszer és utoljára kijelentik, hogy a trónörökös házasságáról terjesztett mende-mondák valótlanok. Nem igaz abból semmi. A budapesti lapok egy jól értesült nápolyi újságra hivatkoznak ugyan, de, mint ki tudódott, a nápolyi cikkek nem egyéb, mint a Magyar Estilap egy közleményének szó szerint való lefordítása, a mit Budapestről küldtek Nápolyba, s így annak éppen semmi jelentőség nem tulajdonítható.

— A király Berlinben. Ferencz József király berlini útjára a német főváros nagyban készülődik. A városi építési bizottság tervei szerint a brandenburgi kapuval szemben hatalmas, gyönyörű diadalkaput készítenek. Ennek tetején biborpirossal diszitett emelvény lesz, hol egy szakasz kürtös fog játszani a bevonulás alatt. A diadalkapu hét méter széles uyilásán vonul be a menet, a melyen hatalmas fekete-sárga lobogót fog a kapu tetejéről lengetni a szellő.

— Erzsébet királyné szobra. A felejthetetlen szomorú véget ért Erzsébet királyné szobrának leleplezése, — mint tudósítónk jelenti — nem sokára megtörténik. A szobrot a gödöllői parkban állították fel, melynél jobb helyet a gödöllői hivatalnoki kar és lakosság — mely a szobrot készíttette — nem is találhatott. Mert eltekintve attól, hogy a királyné e parkban tartózkodott a legszívesebben, a park létesülése az ő kívánsága volt és mint mondják, sajátkezűleg készített terve szerint ültetett. A szobrot Zala György faragta, kinet művészetét és izlését ismertetnünk fölösleges. A szobor úgy ábrázolja a királynét, ahogy a mezőn sétál, feje fölött napernyőt tartva, jobb kezével egy csinos parasztleány arcát simogatva. Ez a csoportozat, mely a királynénak a nép iránti szeretetét, egyuttal azonban a parasztleányka boldogságtól sugárzó arcáról visszatükröződő nép-szeretetét jelzi, bronzból van öntve. A szobor leleplezésénél a király, az udvar, a miniszterium és nagyszámu küldöttség lesz jelen. A szobrot ősz elején fogják leleplezni.

— Dessewffy püspök Rómában. Dessewffy Sándor csanádi megyés püspök ma délután hagyta el Temesvárt titkára Wittenberger Antal pápai kamarás kíséretében. A megyés püspök tudvalevőleg részt vesz az április 24-iki nagy római zarándokuton, mely alkalmából a csanádi papsághoz körlevelet is intézett. Az egyházfejedelem a délelőtt folyamán maga köré gyűjtötte a káptalant és a központi papságot, a kiket szokásos ima után megáldott. A megyés püspök még néhány napig Makón időzik, a honnan Budapesten át a zarándoklókka Rómába indul.

— A párisi kiállítás. Ma és tegnap a kiállítás látogatottsága — mint tudósítónk jelenti — a szakadó eső miatt sokkal kisebb volt, mint az ünnepek alatt. Azonban e napokban is túlhaladta a kiállítást látogatók száma a 87,000-et. Ma a szász királyné is ellátogatott a kiállítás területére, két udvarhölgy kíséretében. A királyné az idegen államok pavillonjait tekintette meg és aztán a ma megnyitott régi Páris látogatta meg. Az osztrák főbiztosság disztermében, a mely Ferencz József király mellszobrával volt diszitve, tegnap nagy fogadó-estélyt adott Exner főbiztos feleségével és leányával. A nagy számmal megjelent vendégek között volt Wolkenstein gróf nagykövet, Auersperg herceg és Baernreither dr. volt osztrák miniszter, a központi bizottság részéről Rothschild báró főkonzul, Eder és Skala udvari tanácsosok, Förster osztályfőnök, Busemann báró, Horny báró főerdőtanácsos, Wiener miniszteri tanácsos, Müller osztálytanácsos, Spetzler altengernagy, Benk szobrász, sok idegen kiállítási biztos és a kiállítás francia

vezetőségének képviselői, továbbá számos osztrák nagyiparos és az osztrák kolóniának sok tagja.

— **A májusi ájtatosságok.** A következő értesítést vettük: Mindazon hölgyeket és urakat, kik a közelgő májusi ájtatosságokra közreműködésüket följánlották, tisztelettel felkérem, hogy vasárnap kivételével *naponként* a Krispin-teremben *hat* órakor kezdődő énekpróbákra pontosan megjelenni sziveskedjenek. *Fehér Alfréd*, hittanár.

— **Bodrog-Olaszi leégett.** *Stefánia* volt királyi hercegnő és férje, *Lónyay Elemér* gróf leendő tartózkodási helyéről, Bodrog-Olaszról csak tegnap irtuk meg, hogy milyen boldog a falu lakossága, a mely nagy örömek közt várja haza vendégeit. Olaszi csak boldog volt, ma már több oka van a boldogtalanságra. Lapzártakor azt a táviratot vesszük, Sátoralj-Ujhelyről, hogy Olasziban ma tűz ütött ki s a falu nagy része leégett. *Lónyay Elemér* grófnak két gazdasági épülete hamvadt el az óriási tűzben, melyet csak hosszas erőfeszítés után tudtak lokalizálni.

Egy *lőcsei* sürgöny nagy tüzet jelent *Leipzig*-ből is. Itt 24 lakoház és 96 melléképület esett a katasztrófának áldozatul. A tüzet gyújtogatás okozta, melyet egy *Stenczel* nevű ember követett el. *Stenczel* Amerikába akart szökni, de *Poprádon* a vasuton elfogták s vasraverse visszahozták.

— **Beteg főherceg.** *Ottó* főherceg, mint Bécsből táviratozzák, erősen meghűlt s pár nap óta ágyban fekszik. Allapota javult s a főherceg nemsokára elhagyja a betegszobát.

— **A kivándorlók pénze.** Ismét kimutatás fekszik előttünk — szomorú kimutatás. A postaigazgatóságok mutatják ki, hogy tizenkét esztendőn keresztül a Magyarországból Amerikába kivándorolt magyarok évente mennyi pénzt küldöttek haza itthon maradt családtagjaiknak. Ez az összeg évről-évre nőtt. 1899-ben 10,583,794 forintba rugott. Nagy pénz ez egy summában és hogy külföldről jön be hozzánk ez a körülmény örvendetes is, de van az éremnek másik oldala is, mely a magyar föld népének pusztulását jelzi. Mert ez a pénz nem azért jön haza, hogy itt maradjon és itt forgalomba jöjjön. A sok-sok ezer amerikai pénzküldemény nagyobbára arra való, hogy az idehaza maradt családtagok is kivándoroljanak az apa, férj vagy testvér után. Itt a legfőbb ideje hogy úgy törvényhozási, mint társadalmi uton mindent elkövessünk a kivándorlás csökkentésére.

— **A román királyi pár** *Ferdinánd* trónörökösrel ma délután öt órakor *Fiumébe* érkezett. Rögtön átmentek a szabad kikötőbe, hol a magas vendégekre már az abbaziai gőzösök vártak. A királyi vendégeket ünnepélyes fogadtatásban részesítették, melynél megjelentek *Szapáry* gróf kormányzó, *Gaál* és *Csöke* miniszteri tanácsosok, *Wickenburg* helyőrségi parancsnok stb. A kormányzó a királynénak gyönyörű csokrot nyújtott át. A koronás vendégek tovább utaztak *Abbaziába*, hol a *Villa Angionna*-ba szállottak meg.

— **Még egy rövidlato önkényes.** Mai lapunkban megírtuk azt az érdekes jelenetet, a mely Bécsben *Károly Ferdinánd* főherceg és egy rövidlato önkényes között történt, a ki nem ismerte meg a főherceget s nem teljesítette a szabályszerű tisztelgést. A szabadelvű klubban — miut budapesti tudósítónk táviratozza — ma élénken tárgyalták ezt az esetet s egy hasonló természetű, nem kevésbé érdekes epizódot melegítettek fel, mely *Edelsheim-Gyulai* báró hadtestparancsnokkal történt.

Egy rendkívül rövidlato jogászt soroztak be önkényesnek. Ez persze tiltakozott a so-

rozó bizottság előtt, felülvizsgálatát kérte, de hasztalanul, be kellett vonulnia a katonasághoz. A szerencsétlen alig látott valamit, azt pedig nem engedték meg neki, hogy dupla szemüveget viseljen. Gondolt tehát egyet és azt keresztül is vitte.

A vácsi-utcán találkozott *Edelsheim-Gyulai* báróval. Megismerte ugyan, de teljes erejével nekiment a tábornagynak, úgy, hogy majd fellökte.

Edelsheim megtántorodott s bosszusan kiáltott az önkényesre:

— Ejnye, mi a csuda lelte magát? Beteg ön, vagy részeg?

— Nem, kegyelmes uram — válaszolt az önkényes — de annyira rövidlato vagyok, hogy lépésnyiről nem tudom kivenni, van-e előttem valaki, vagy nincs.

— Takarodjék tehát és holnap jelentkezzen felülvizsgálatra!

Ugy is történt. Az önkényes jelentkezett és kidobták a katonaságtól végkép. Csak úgy röplött. Ő sem akart egyebet.

— **Deutsch főtanácsos balesete.** *Deutsch* Sándort, az Osztrák-magyar bank főtanácsosát ma Budapesten épp oly baleset érte, mint a mult hetekben *Minkus* Jenőt, az Union-bank főigazgatóját. *Deutsch* a borseépület lépcsőjén elcsuszott s alsó lábszárát két helyen eltörte. A mentők vitték *Károly-köruti* lakására.

— **Eszék viz alatt.** Árvízveszedelemtől érkezik újból távirat. *Eszéknél* ma a *Duna* kiöntött s a város alsó részét elborította. A szomszédos *Dráva* is megdagadt. *Kisdárda* teljesen viz alatt áll. Zimont és környékét szintén árvíz fenyegeti. A földmívelésügyi miniszterium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint *Passautól* *Steirig* apad, Bécsben 14, *Pozsonynál* 402 centiméternyi magasságnál csekélyet áradt. *Komáromban* 487, *Budapestnél* 496 centiméter (apadás 19 centiméter.) *Budapesttől* *Gombosig* apad a viz innen lefelé egész *Orsováig* csekély áradás mutatkozik.

— **Elhunyt gyáros.** A szegedi kereskedő világnak egy hosszú időn át munkás, érdemes tagja hunyta le örökre szemeit. *Patzauer* Miksa pálinkagyáros dőlt ki az élők sorából, rövid szenvedés után. A megboldogult neve csaknem egy négyedszázad óta közismert volt és köztiszteltben állott az egész alföld kereskedő világában. Régen alapított nagy arányu gyára egyike a legelső alföldi szeszfeldőknek, mely a messze vidéket is ellátja árucikkeivel. Az elhunyt nagykereskedőt és gyárost ma délután érte a végzetes szerencsétlenség, amely kioltotta a munkás férfiú életét. *Patzauer* Miksát szélhűdés érte, most már harmadizben. Az elhunyt gyáros még halála előtt is rövid idővel gyárában foglalatzkodott, ahol valami rendellenesség annyira felizgatta, hogy régi baja fokozott mértékben erőt vett rajta és szívszélhűdés érte, úgy, hogy néhány percz múlva meghalt. A gyorsan előhívott orvosi segély sem tartóztathatta fel a halált, amely *Patzauer* Miksa elhunytával *Szeged* egyik kiterjedt előkelő családját döntötte gyászba.

Az elhunytban *Reisinger* Sándor *aradi* építész-mérnök apósát gyászolja. A család a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Özv. *Patzauer* Miksáné szül. *May* Matild, megrendülve jelenti a maga, úgy gyermekei és rokonai nevében, hogy szeretett férje, apjuk és rokonuk: *Patzauer* Miksa gyáros és köztörv. hat. biz. tag, életének 54. és boldog házasságának 28. évében ma szívszélhűdésben elhunyt. A boldogultnak hült teteme a *Széchenyi-téri* gyászházba április hó 19-én délután fél 5 órakor fog örök nyugalomra kísértetni. *Szeged*, 1900. április hó 18. Ipa: *May* Jakab. Gyermekei: *Patzauer* Sándor. *Bácskainé-Patzauer* Janka, *Reisingerné-Patzauer* Sári, *Patzauer* Ernő, *Patzauer* Katinka,

Vejei: *Dr. Bácskai* Albert, *Reisinger* Sándor. *Unokái*: *Bácskai* Magdi, *Bácskai* Jolánka, *Reisinger* Gyuri. Testvérei és sógorai: *Patzauer* Adolf, és neje, *Patzauer* Lipót és neje, ifj. *Patzauer* Miksa és neje, *Patzauer* Izidor és neje, *Patzauer* Hedvig. *May* R. Miksa és neje *König* Róza. *May* János és neje *Verner* Roza, *May* Ferencz és neje *Breitner* Amália, *May* Gyula, *Tenner* Ignác és neje *May* Johanna, *Löwinger* Ferencz és neje *May* Regina.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök *Arad* vármegyében anyakönyvvezető helyettesekké a szapáriligeti kerületbe *Nagy* Antal jegyzői irnokot, a galsaiba *Rónay* Tivadar jegyzői irnokot, a zsigmondházaiba *Fuchs* József jegyzői irnokot, a prezeštibe *Zsurkó* Szilárd jegyzői irnokot és a pleskuczaiba *Baltescu* Jenő jegyzői irnokot nevezte ki és, a prezešti anyakönyvvezető helyettes kivételével, valamennyit a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Lueger és Budapest.** Budapesten most folyik a hadserégi vívóverseny, melyet a bécs-ujhelyi vívóakadémia tanárai rendeznek és pedig *Fejérváry* br. honvédelmi miniszter közbenjárására ezentul felváltva Bécsben és Budapesten. Erdekes, hogy a rendezőség már két ízben is megkereste Bécs városát, adjon e versenyekre tiszteletdíjat, a mit *Lueger* polgármester következetesen megtagadott. Ugy látszik, fáj neki, hogy a versenyeket most már Budapesten is rendezik. *Budapest* főváros tanácsa mai ülésén a saját kezességéből gyönyörű díszdíjat ajánlott fel tiszteletdíjúl.

— **Kriványt árverelik.** Erdekes árverési hirdetményt adott ki az *aradi* törvényszék telekönyvi osztálya. Az érdekességét az adja meg a dolognak, hogy *Krivány* János és neje *Purman* Tonia ellenében folyik az árvereltetés. A végrehajtató *Purmann* József *aradi* pénzügyi titkár, ki négyezer korona és járulékaik iránt kérte az árverést. Az árverés napja július hó 31-iki délután 3 órára van kitűzve s a kir. törvényszék 48 számú irodahelyiségében fog nyilvánosan megtartatni. Árverés alá bocsátatik az *Aradvárosában* fekvő, az *aradi* 325 számú tjkvben A + 2 sor alatt 400/a körsz. a ingatlanság 22,800 korona becsértékben, az 5116 sz. tjkvben A + 2 sor 400/b sorsz. a ingatlanság 24,000 korona becsértékben megállapított kikiáltási árban. Az árverési feltételek a rendesek.

— **A kereskedelmi akadémia felügyelő bizottsága** holnap, pénteken délután 5 órakor ülést tart a városházán.

— **Ujabb összeütközés a gáji orvossal.** Ismeretes az *aradi* kerületi betegsegélyző pénztárnak az orvosszövetséggel történt összeütközése, mely a belügyminiszterig is eljutott. Most meg az ipartestületi betegsegélyző pénztárnak van hasonló ügye, egyelőre nem az orvosszövetséggel, hanem csupán az orvossal: *Brück* Gyula dr.-ral. Mikor *Brück*, mint gáji kerületi orvos, állását elfoglalta, az ipartestületi betegsegélyző pénztár felszólította, hogy 80 fillér látogatási díjért kezelje gáji tagjait. *Brück* azonban kijelentette, hogy vagy két korona látogatási díjért, vagy pedig évi 800 korona általánért vállalja el a gyógykezelést. Erre most az ipartestületi betegsegélyző pénztár a tanáshoz fordult, hogy a méltánytalan követelés dolgában intézkedjék.

— **Szücs kanonok installációja.** *Szücs* János apátfalvi plébánost, a temesvári theológiának sok éven át volt kitűnő tanárát, ma délelőtt installálták a székesegyházban szimzetes kanonokká. Az installációt *Spéth* Károly dr. kanonok végezte a káptalan jelenlétében, szép beszédet intézve az új kanonokhoz, mire *Szücs* kanonok meghatva válaszolt. Az egyház meggyeszte ismert tudós férfiut a mai nap folya-

mán mindenünnen elhalmozták üdvözetekkel és délben a püspök vendége volt.

— **Az olasz pénzhamisító.** Salvatore Gorica, az Aradon járt olasz ötszáz lírásai ügyében megjött Romából a válasz, mely szerint *mind a négy ötszáz lírás hamis.* Az értesítés a budapesti olasz konzulátus, illetve a fővárosi főkapitányság révén jutott az aradi rendőrséghez, mely azt az aradi kir. ügyészséghez küldi. Innen azután Nagyváradra meneszti, hol tudvalevőleg a vizsgálatot folytatják az olasz ellen.

— **A szabad fürdő.** A mérnöki hivatal megkereste a tanácsot, hogy a meleg időszak közeledte alkalmával adjon utasítást a Maroson felállítandó szabad-fürdő ügyében.

— **Az ügyvédgyilkos elmeállapota.** Nyuli Mihályt, aki Horváth István budai ügyvédet agyonlőtte, tegnap vizsgálta meg Moravcsik Ernő dr. tanár, elmeorvos. Nyuli Mihály kijelentette az orvos előtt, hogy ő nyugodt, békés természetű ember: tettét teljesen józan ésszel hajtotta végre. Sohasem követett el bűnt, ezuttal sem. Nem zavarta meg a jogrendet, sőt ellenkezőleg, a megzavart jogrendet állította helyre, amikor lelőtte azt az embert, akivel szemben a bíróság neki nem nyújtott elégtételt.

— **Meleg vacsora a bakáknak.** Azok a szegény bakák, akik a keserves három esztendő alatt oly sokat kinlódnak a hazáért, élelmezés dolgában nagyon rosszul állanak. Régen tárgyalnak már a delegációk, hogy a legénység vacsora pénzét fölemeljék, de eddig még mindig nem vezettek eredményre e tárgyalások és azóta nem egy generáció töltötte már ki a három esztendőt. Most végre a delegációk elé terjesztendő közös költségvetésben — mint tudósítónk táviratozza — nagyobb összeget irányoznak elő a legénység vacsora pénzének fölemelésére, akként, hogy minden legénynek naponta egy krajczárral több jusson élelmezésének megjavítására. Az e célra kiutaltványozandó pénzt úgy fogják fölhasználni, hogy minden legény naponta meleg vacsorát kaphasson. Tehát egy krajczárral több az élelmezésre. Ez is valami. Hát ha még minden nap egy löveggel kevesebbet lőnének vele a levegőbe, mennyivel emelnék akkor a legénység vacsora pénzét.

— **A revolver.** Ugy látszik ezen czim alatt már állandó rovatot kell nyitnunk. Néhány héttel ezelőtt említést tettünk a *Reichs-Rerve* czimű Organról, mely nyilvánosság kizárásával megjelenő lapocska, némely kiszemelt egyén hiúságára spekulálva folytatja a fővárosban üzemelt, s most ismét egy példánya fekszik előttünk ama parasita hírlapirodalomnak, mely a tisztességes zsurnalisztika testén tengődik, s annak czége alatt keresi áldozatait. Természetes, hogy ez is német, és ez is Budapesten szerkesztődik. Címe *Volksvirthschafliche Zeitung* és szerkesztője I. Falb ur, a ki lapját Molnár-utca 24. szám alatt gyártja. A lap teli van semmitmondó, üres szótömeggel, csupán tárczarovatának egyik része az érdekes, melyben egy helybeli bankárt árazt el a dicséretnek egész özönével. Az illető előkelő polgár társunk, ki nek zsebe ellen nemrég egy hamis lírákban utazó olasz is követett el merényletet, ámulva olvasta a róla szóló dithyrambusokat, melyek tetejébe azt is megigéri a cikkirő, hogy a lap mellékletét képező „*Portrait-Almanach*”-ban arcképét is közzé fogja tenni. A lap gondosan elzárt borítékban érkezett rendeltetési helyére, s hozzá volt csatolva a szokásos egy évre szóló előfizetési nyugta. Természetes, hogy ez a revolver is csütörtököt mondott, s a ki érdeklődik az ilyen rosszul elsült fegyverek iránt szerkesztőségünkben megtekintheti. Ha ily tömegesen érkeznek Aradra az ilyfajta journalistikai termékek, hovatovább kiállítás fogunk rendezni.

— **Szerencsétlenül járt vadász.** Tragikus eset tartja izgalomban Vihnye község és a

környékbeli lakosokat. Levelezőnk az alábbi részleteket közli: *Albrecht* Ede nyugalmazott erdész és vihnye lakos az ünnepek alatt kiment az erdőbe szalonka-lesre. Estefelé járt már az idő, de az erdő alacsonyabb részében csak nem mutatkoztak a várt szalonkák. *Albrecht* nek ekkor az a gondolata támadt, hogy a szalonkák feljebb húzódtak, miért is felmászott a hegy meredekebb részére, alant hagyván 14 éves fiát, a ki szintén kiment vele a vadászatra. Alig, hogy fölért a hegycsúcsra, a szalonkák helyett egy hatalmas farkas topjant elébe. *Albrecht*, a kinek a fegyvere csak apró serétre volt töltve, a veszedelmes vadálattól megijedt s ijedtében egy sziklán megcsuszva elesett s a meredek hegyről lezuhant a mélységbe. Fia, ki szemmel kísérte apját, rémülve látta apja szerencsétlenségét, de nem segíthetett rajta, mert a kiálló fatörzsek és sziklák a lezuhant testet teljesen összeroncsolták, úgy, hogy mire fia hozzájutott, már élettelenül feküdt egy fatörzs tövében, hol ruhái megakadtak. A szerencsétlenül járt vadászt családja még azon éjjel hazaszállította s nagy részvéttel temették el.

— **Kis halott.** *Königstorfer* Gusztáv 5 éves fiacskája, Károlyka, ma este elhunyt. Holnap d. u. 4 órakor temetik a felső temető halottas házából.

— **A banda.** A Királybágon túl, valami kis havasi fészek táviróhivatalába betoppant Aran bácsi azzal a nagy ideával, hogy sürgönyözni akar a fiának, aki Kolozsvárott jogász. A táviró-kezelő, barátságos magyar fiú, akinek a sapkáján csak úgy villogott a vadenatuj aranyzsinór, leülteti a jó öreg örmény bácsit és leírja a telegrammot, úgy, ahogy a betűvetéstől némiképp idegenkedő fél tollba mondja:

Jövek, várj a bandával

Apád Aran.

Aran bácsi boldogan távozik a hivatalból és elutazik Kolozsvár felé. Csikorgó hidegben érkezik meg a kincses városba, ahol a fia egy cigánybanda élén fogadja őt a pályaudvaron. Az apa könnyekig meghatva, de egyuttal megdöbbenve hallgatja végig a Rakóczyt, aztán megkérdezi a fiát:

— Megbándultál? Minek hazad ki a cigányt?

— Edes apám kívánta, hogy kihozzam őket...

— En? De nem olyan bandát gondoltam, ami játszik, hanem, amit fel lehet venni, te baldagialan! Tudniillik a — *bundáját* értette az öreg.

— **Vizbefult csolnakázók.** Bingen és Rüdersheim között — mint már tegnap jelentettük — a folyón való átkelés alkalmával egy csolnak, amelyen a *Rheingan* nevű katolikus diákegyesületnek 20 tagja ült, eddig még ki nem derített módon felborult. A hajóban ülők közül 14-en a vízbe fultak, hatan megmenekültek. A megmenekültek a következőket beszélik a szerencsétlenség kimeneteléről: A hajó csak kis utat tett meg, mikor a bennülők észrevették, hogy lábuk vizes. Nyilvánvaló volt, hogy víz hatolt a csolnakba. Tényleg mindig több lett a víz a hajó belsejében és egyszerre minden oldalról hatolt be a víz. A kétségbeesés ekkor már tetőpontra hágott. Egy katolikus pap, aki szintén az utazók között volt, mialatt a hajó süllyedt, a vizbefulókat feloldozta bűneik alól. Kevéssel ezután a jelenet után a hajó elsüllyedt.

— **Egy szálíg mind tauglich!** Ritkaságszámba mehet az az eset, a mely Temes megye területén egyszerre két helyen is előfordult. A közelmúlt s. rozások alkalmával úgy Nagy-Zsám, mint Temes-Paulis községekből az öszs. s sorozásra előállott ifjak beváltak. És még azt mondogatják, hogy a mai nemzedék satnya!

— **Megmérgezett lakodalmasak.** Az elmúlt husvét másodnapja emlékezetes marad Madocsa község lakosai között. Ekkor történt ugyanis, hogy a község érdemes birája, *Csepregi* János férjhez adta *Juliska* nevű leányát és husvét másodnapján tartották meg az esküvőt. Minthogy pedig a bíró háza mindig nyitva

szokott lenni a falu népe előtt, a lakodalmon is résztvett minden ép kéz-lábu madocsa lakos. Egy közbejött kellemetlen körülmény azonban megzavarta a mulatságot. Történt ugyanis, hogy az örömapa egy tehenet vágatott le a lakodalomra, a mely már rég elhagyta a borju fogát. Egész délután főtt a paprikás a bográcsokban, a vacsora idejére azonban még mindig kemény volt a hus. A szakács restelte a dolgot, már csak azért is, hogy éppen a bíró házában esik meg vele a szégyen. A vendégek is már türelme lenkedtek, de a paprikás csak nem akart előkerülni, pedig az volt a bevezető étel. A nagy aggodalom között egyik vén asszonynak az a mentő eszméje támadt, hogy tegyenek szódát a paprikásba, ettől majd megpuhul a hus. Az aggodó szakács rögtön futott szódáért, s biztonság okáért a legerősebb zsír-szódából vett 5 kilót s azt öt bográcsban szétosztotta. Ettől aztán a hus puha lett hamar s nagy örömmel találták fel a vendégek között, kik mohó étvágygyal fogyasztották a megszódázott paprikást. Azonban nem sokáig tartott az öröm, mert az elfogyasztott szódás hústól a vendégek közül mintegy hatvanan iszonyu görcsöket kaptak s iszonyu kinok között kellett elszállítani lakásukra. Kaszás István belső részeit pedig annyira összeégette a szóda, hogy az bele is halt. A megmérgezett lakodalmások súlyos betegen fekszenek. A gondatlan szakács ellen pedig megtették a följelentést.

— **Gyilkosság feltékenységből.** *Izsák* Izidor karlovai kereskedő fiatal feleségét, mint Szegedről sürgönyzik, meggyilkolta. A nyakát elvágta s az asszony azonnal meghalt. A gyilkosságot feltékenységből követte el a férj, ki most Szabadkán börtönben ül.

— **Elfogott rablógyilkosok.** Zürich mellett ma két rablógyilkost fogtak el. A rablógyilkosok, kiket négy év óta köröznék, Magyarországon követték el bűnüket.

— **Ellopták a telefont.** *Urbán* Péter földbir-tokosnak magán telefonvezetéke van törökbecsei lakása és tanyája közt. Egy szép napon azonban hiába csöngetett odahaza, senki sem jelentkezett intézkedéseinek átvételére. Kihajtat a tanyára, ott nincs semmi baj s különös, a telefont használni még sem lehet. Elhivatja az elektrotechnikust Szegedről, a ki az egész vezetéket berendezte, hogy nézze meg, mi a hiba. Mikor kocsin kiviszi a tanyája felé, hát az országút mentén árván meredező póznákra mutat a telefon mestor, mondván:

— Lásza nagyságos ur, azért nem lehet telefonálni, mert hiányzik a drót.

Es csakugyan az egész két kilométernyi hosszvonalról mindenütt hiányzott a drót. A csendőrség megindította a nyomozást és csakhamar sikerült a tetteseket *Kovács* Mátyás, *Dancsi* András és *Csorba* András tordai lakosok személyében kinyomozni, sőt az előbbinél egész kocsi-ra való a lopásból eredő drótot megtaláltak. A nem mindennapi tolvajokat föl-jelentették a törökbecsei kir. járásbírósnál.

— **Életmentő rendőr.** A budapesti Ferencz-József-rakparton ma este több gyerek hancurozott. Futkároztak, játszadoztak a Dunapartján, a mikor az egyikük, *Antal* Béla hordár 6 éves *Béla* fia, oly közel talált menni a vízhez, hogy elcsuszott és beleesett a vízbe. A megdagadt hullámok gyorsan tovaragadták a kis fulkodót, játszópajtásai pedig rémülten futottak szét, segítségért kiáltozva. A sikoltozásra odasietett *Markó* József rendőr és meglátva a hullámokkal küzdő fiúcskát, habozás nélkül utána ugrott. Erőteljes karokkal osztotta a hullámokat és csakhamar elérte a fuldokló gyermeket. E közben többen csónakon utána eveztek és mindkettőjüket partra szállították. Ott a derék rendőr az összegyűlt közönség élénk éljenzése közben adta át a megmentett fiúcskát a halálra rémült apának.

— **Földcsuszamlás Csehországban.** A csehországi Aussig-ből jelentik: Nesterschitzben tegnapelőtt este egy gyümölcsfákkal borított hegyoldal lecsuszott, aminek következtében a hegyre vezető út mintegy kilencz méternyi szélességben beszakadt és egy gyümölcszárító ház bedőlt. A földcsuszamlás — mint nekünk ma

táviratozzák — egész az osztrák államvasuti töltésig haladt. A tűzoltók kiemelték a földrészt s az Elba vizét is szivattyúzzák, hogy a töltést meglazítsák, nehogy még nagyobb baj legyen. Ma két házat kiürítettek. Remélik, hogy újabb földcsuszamlás nem fog történni. Nieder-Oestenban is megcsuszott a Brandenburg lejtője tíz hektárra. A községi út annyira lesüppedt, hogy további földcsuszamlástól félnek. Úgyanitt 33 év előtt történt hasonló katasztrófa, azóta sok megrongált házat fel sem építettek.

— **Keresik Kronfeldet.** A hivatalos lap mai számában az alábbi felhívást olvassuk:

A budapesti es. és kir. hadbírószág a katonai büntető eljárás 357. §-a értelmében ezennel felszólítja **Kronfeld Jenő** cs. és kir. 11. sz. hadosztály tüzérezredbeli főhadnagyot, ki 1899. évi január hó 11-én mödling-bécsi szabadság helyéről a sikkasztás büntetésének elkövetése után és adósságok visszahagyásával megszökött, hogy e hirdetmény közlésétől számított 90 nap alatt, az ellene elrendelt haditorvényszék előtt annál is inkább megjelenjen, mivel meg nem jelenése esetén a tárgyalás és ítélethozatal, törvényszerűen távollétében fog végbemenni. Budapest, 1900. évi április hó 13-án **Papp Jenő** százados hadbíró, vizsgálóbíró.

— **Vesztett kutya.** Borzasztó szerencsétlenséget idézett elő tegnap Biharmegyében, Tótfaluban egy vesztett kutya. Dühödten becsatangolta a falut, aztán befutott egy udvarra, ahol összemarta **Adorján Floránét** és két gyermekét, egy nyolcz éves lánykát és egy hat éves fiút. A vesztélyesen megsebesült szerencsétleneket a község jegyzője nyomban Budapestre szállította a Hőgyes-intézetbe.

— **Gimnazisták Transzvámban.** Bécsben két gimnáziumi diák, **Pader Károly** pénzügyi tisztviselő és **Rohner Ferencz** kovács fia, tíz nap óta eltűnt. Azóta nem tudják, hol vannak. Szüleik azt sejtik, hogy a kalandos természetű fiuk kivándoroltak a burokhöz, a miről sokszor beszélgettek, de az sem lehetetlen, hogy kirándultak a hegyek közé s ott szerencsétlenség érte őket.

— **Betörés egy orvosnál.** **Gurahonczon** — mint tudósítónk jelenti — tegnap éjjel **Gróza** körorvosnál betörés történt. Az éléskamrát lopták meg, honnét nagyobb mennyiségű húst és szalonnát elvittek. A tettes ma **Csukur Mihály** gurahoncz lakos személyében kézrekerült.

— **Előkelő gyárosok** legkitűnőbb illatszertermékeit találjuk **Porter Vilmos** koronás áruházában, igazán jutányos árak mellett. Toalett cikkek, úgy hölgyek, mint férfiak részére a legnagyobb választékban. Parfüm, szappanok, poudre, haj-, bajusz- és ruhakefék, fésűk, hajtűk, toalett és egyéb tükörök, meglepő ügyességgel imitált ékszerek, nyakkendők, gyűrűk stb. Mindezen cikkek nézve **speciális** eladásokat folytat **Porter Vilmos** koronás áruháza, az **Andrássy-téren**, a Központi szálloda épületében.

— **Ebmarás.** **Cholin János** waggongyári munkás 8 éves, hasonló nevű fiát a Nagyvárad-úton egy kutya megmarta. A szükséges intézkedést a hatóság megtette.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

VAROS ÉS MEGYE.

A város rendkívüli közgyűlése.

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának közgyűlését 1900. évi április hó 21-ik napján délutáni 4 órakor tartandó rendkívüli ülésre ezennel összehívom.

Tárgyak.

1. A városi tanács jelentése a nyári színház világítása tárgyában.
2. A szinügyi bizottság előterjesztése a

nyári színház villammal világítása s az ott eszközlendő pótmunkálatok iránt.

Arad, 1900. évi április hó 19.

Fabián László,
főispán.

A nagyváradai telefon indiszkrécziója.

(Hogy került a kolozsvári színház Párisba?)

Arad, április 19.

Az ország összes lapjait lejártá az az érdekes hír, hogy a **kolozsvári Nemzeti Színház** a világkiállítás alkalmából **Párisba** megy s ott a **Gymnase** színházban vendégszerepelt fog. Mint kiderült, ebből a hírből, *egyetlen szó sem igaz.* Ezen kívül még sokkal érdekesebb dolog is derült ki, mely jó tárgyalat szolgálhat annak ki valamikor a szerkesztőségek humorát akarja megírni. A párját ritkító, kacagtató dolog részletei a következők.

A párisi vendégszereplési hír **Nagyváradon** keletkezett, hol most sokat nevetnek rajta. Nagy kollegiáltságban él ugyanis itt két újságíró: **Halász Lajos** a „Nagyváradai Napló” szerkesztője és **Baranyi István** a „Tiszántul” munkatársa. Előfordul, hogy valamely riportot csak egy hirlapíró szerezhethet meg, míg másik helyen kizárólag egy másik hirlapíró látnak szívesen. A nevezett két újságíró is ilyenformán volt egyben-másban s úgy segítettek a dolgon, hogy *kicsérélték* egymással némely értesüléseiket, ami természetesen, nem zárta ki más téren a két lap versenyt.

Hosszabb idő óta áll fenn ezen kollegiáltság a két hirlapíró között, kik egymással rendszerint *telefonon közölték értesüléseiket.* Nagy meglepetéssel látták azonban az utóbbi időben, hogy a késő este telefonon *kicsérélt* egy-egy hír másnap a „Nagyvárad”-ban is megjelent. Különösen feltűnt, hogy egy hír, a melyet **Halász Lajos** szombaton f. hó 14-én este háromnegyed 11 órakor közölt **Baranyi Istvánnal** a **Vilmos** huszárezred tisztikara által **Berlinbe**, a német trónörököséhez küldendő üdvözlő sürgönyről, másnap megjelent *majdnem szóról-szóra* a „Nagyvárad”-ban is.

Ilyen körülmények között, mást nem következtethettek, minthogy a *telefon központ indiszkrécziója* útján jutnak híreik a „Nagyvárad” tudomására.

Miután a feltevés és impressziók után való következtetés nem teljes bizonyíték, hétfőn éjjel **Halász Lajos** és **Baranyi István** megállapodtak előre, hogy **Halász Lajos** negyed 11 órakor felcsengeti **Baranyi Istvánt** és *szenzációs hírt közöl vele telefonon, melyből egyetlen betű sem felel meg a valóságnak.* Ugy is történt. **Halász Lajos** hétfőn éjjel azt közölte **Baranyi Istvánnal**, hogy a **kolozsvári színház** a jövő hónapban *ki-megy Párisba* és ott két hónapon át a **Gymnase** színházban fognak játszani, főképp népszínműket. Először a „Czigány” kerül színre a címszerepben **Szentgyörgyi Istvánnal.** Az előkészületek a párisi kirándulás ügyében teljesen befejeződtek és **Lukács Béla** kormánybiztos ma sürgönyözött is ez ügyben **Bölyny József** intendánsnak. E tudósításban **Halász Lajos** még azt is hozzátette, hogy **cicero** (nagy) betűkkel szedendő.

Es a hír, a melyből természetesen egy szó sem volt igaz s amelyet sem a „Nagyváradai Napló” sem a „Tiszántul” nem is hozott, tegnap reggel tényleg megjelent a „Nagyvárad”-ban *cicero* betűkkel.

Sőt a „Nagyvárad” szerkesztősége még tovább is ment, a hírt feltelefonozta a „**Budapesti Hirlap**”-nak mely tegnapi számában le is közölte azt s ezen uton az ország számos lapja is megemlékezett az érdekes dologról.

Ezekből tehát nyilvánvaló, hogy a „Nagyvárad” szerkesztősége a *telefon központ indiszkrécziója* folytán jutott hozzá tegnap is — „legérdekesebb híréhez.”

A mulatságos dolog tervezőinek erre első szavuk volt a bocsánatkérés **Bölyny Józseftől**, a kolozsvári Nemzeti Színház intendánsától, a kinek ezzel a képtelen hírnek közvetett világgá bocsátásával talán kellemetlenséget okoztak. A második szavuk a közönség érdekében **Schöpflin** Agost postaigazgatóhoz, kitől kéri, hogy az ügyben indítson vizsgálatot.

NAPIREND.

Április 20. Péntek. Róm. naptár: Tivadar. — Protestáns naptár: Tivadar. — Izraelita naptár: Passah 7. napja. — Görög-keleti naptár (április 7.): Nagypéntek. — A nap két 4 óra 46 perczkor, nyugszik 6 óra 39 perczkor. — A hold két délelőtt, nyugszik 8 óra 15 perczkor. **Időjárás.** Légnyomás reggel 7 órakor 766.3 milliméter, délután 2 órakor 768.2 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 5.7, délután 2 órakor C° + 10.1. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor N. 5, délután 2 órakor N. 1. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, csepeg, délután 2 órakor borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 23 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, helyenként csapadék, zivatarok.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belepti-díj: Hétköznapiakon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Április 21. Városi rendkívüli közgyűlés délután 4 órakor. — Gözgépközlekedés és kazánfűtők vizsgálja.

Április 22. Az aradi Lloyd-társulat közgyűlése délután 2 órakor. — Az aradi zenekedvelők egyesületének közgyűlése délelőtt 10 órakor (Városháza). — Az aradi ipartestület faipari szakcsoportjának közgyűlése délelőtt 10 órakor (Ipartestület). — A Fehér Kereszt országos lelencház egyesület aradi fiókegyesületének közgyűlése délelőtt 11 órakor (Városháza).

Április 23. A gazdasági bank rendkívüli közgyűlése délután 6 órakor. — A nagy-butyini iparosifjúság táuczigalma (Korona-vendéglő).

Április 29. A tisztviselői fogyasztási szövetkezetének közgyűlése délelőtt 10 órakor (Megyeháza).

Április 30. Arad megye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Május 2. Körallatorvosválasztás Csermőn.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

— **Fizetésektelelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelelenségeket jelenti: **Gámentzy Géza, Szilágy-Somlyó.** — **Dávid Dávid** utóda, keresk. czég **Gyöngyös.** — **Kurländer Soma, Losoncz.** — **Horváth Boldizsár, Szatmár.** — **Robics Soma, Mindszent.** — **Heuffel Rezső, Nagy-Szombat.** — **Lévay Béla, Balassa-Gyarmat.** — **Mandel Lipót I, Rimaszombat.**

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 19.

Déltőzsde. Buzakinál csekély, vételkedv mérsékelt. Szilárd irányzat mellett 15.000 métermázsra került forgalomba 5 fillérig magasabb árakon. Egyéb gabonane-műek közül rozs, árpa és zab szilárd, tengeri emelkedőben, a többi tartott. Időjárás borogós, hűvös.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.76—7.77
Buza májusra	7.78—7.79
Buza októberre	7.94—7.96
Rozs áprilisra	6.85—6.90
Rozs októberre	6.93—6.94
Zab áprilisra	5.06—5.08
Zab októberre	5.40—5.41
Tengeri májusra	5.45—5.48
Tengeri júliusra	5.62—5.63
Repcze augusztusra	12.90—13.—

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.77—7.78
Buza májusra	7.78—7.79
Buza októberre	7.96—7.97
Rozs áprilisra	6.85—6.90
Rozs októberre	6.91—6.92
Zab áprilisra	5.05—5.06
Zab októberre	5.40—5.41
Tengeri májusra	5.45—5.48
Tengeri júliusra	5.59—5.60
Repcze augusztusra	12.80—12.90

Zárul 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény	738.40
Magyar hitelrészvény	733.50
Ceszamitobank részvény	493.50
Rima-Muranyi vasúti részvény	622.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	642.—
Közuti vasúti	670.—
Városi villamos vasúti részvény	336.—

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Április 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 100.—101.— filig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — filig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 110.—112.— filig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 109.—110.— filig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 107.—108.— filig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli súlyban — filig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli súlyban — filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 106.—107 filig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban — filig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli súlyban — filig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban — filig. Romániai eredeti (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli súlyban — filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — filig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 109.—110.— filig. Közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 108.—109.— filig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 107.—108.— filig.

Megjegyzés: A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokás szerinti levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillerekben értendők. — Szokás szerűleg a hizott sertések teljes (brutto) súlyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám: Április hó 16-án volt készlet 34316 darab, április hó 17-én főlhajtatott — 338 darab, április hó 17-én elszállított — 294 darab, április hó 18-án maradt készletben 34360 darab. Üzlet: Változatlan.

CSARNOK.

Kétlakiak.

Irtá: Konez Ákos.

Hüvös volt a tavasz és jólesett a szalon illatos, meleg levegője annak a kis társaságnak, mely összegyűlt a Garatyék meghívására. Előbb ugyan volt tervezve, hogy a kertben ozsonáznak, de felkerekedvén a szél, az idősebb hölgyek leszavazták a fiatalokat, kik mindenáron a szabadban kívánták az időt eltölteni.

Odabent azután csakhamar megindult a társalgás. Előbb az időről, azután a premierekről, a pajkos férjekről, ma meg az asszonyokról. Itt-ott egy-egy jóízű kacagás hangzott ki a társaságból, főleg midőn Ádám Bandi megyei aljegyző beszélt a korzó titkaiból egyet-mást. Ádám Bandi nemcsak kitűnő ereje volt a közgazgatásnak, hanem benfentes volt mindazon dolgokban, melyekben a szív és szerelem játszanak főszerepet. Tehetséges, gazdag fiatal ember volt, ki csak azért vállalt megyei hivatal, mert ez szokásban volt családjánál.

A rossz világ azt beszélte, hogy Ádám Bandi Beregh Oszkárénak udvarol, ki mellesleg igen kedves és szép fiatal asszonyka volt. Most is ott állt Ádám mellett, ki azonban még egy titkos szempillantással sem árulta el azt, hogy az egész társaságot odaadná a Beregh Oszkárénak egyetlen jelentős kényszerítéséért.

Beregh Oszkár nem volt a társaságban. Elfáradva jött haza a vadászatról s mint afféle ötven éves ember, nem nagyon rajongott az ozsonnás társaságokért. Ugy gondolkodott, hogy előbb kipiheni magát és estefelé udvariasságból elmegy a feleségéért.

Magányosságában azonban elnyomta Oszkár urat a buzgóság és elaludt. Mikor felébredt, teljesen sötét volt. Gyertyát gyújtott tehát s megnézte az óráját. Közel volt a kilenczhez, sietve felöltözött tehát és megindult a Garatyék kuriája felé, mely a falu végén állott. Amint a sötétben botorkázott, jóízű kacagás ütötte meg a fülét az utca tulsó oldaláról.

Hirtelen megállt, mert a kacagásról felismerte nejét. Bosszantotta, hogy Hermin nem várta be őt és idegenekkel kísérteti magát haza. Bosszúsága még inkább nőtt, midőn a közel jövőben feleségét és Ádám Bandit ismerte fel.

Bereg egy deszkakerítéshez huzódott úgy, hogy nem láthatták, míg ő minden egyes szót tisztán hallott. Hallotta, mikor Hermin nem épen valami hizelgő czélzást tett bizonyos idős férjekről, kik elhanyagolják feleségüket, míg a fiatal aljegyző bizonyos revancheokat emlegetett, melyek nem szokatlanok a házasság utvesztőjében...

Beregh Oszkár ökölre szorította kezét és a sötét éjben, mint a kigyó simán, nesztelenül lépkedett a fiatalok nyomában. Kíváncsi volt Ádám Bandi pusztá kézzszorítással vált el a menyecskektől, ki könnyű léptekkel haladt fel a megvilágított lépcsőkön...

Amint Ádám Bandi visszafelé indult, szemben találta magát Beregh Oszkárral. Bandi kötelességének tartotta bemondani, hogy ép e pillanatban kísérté haza Hermin, ki nem győzte már várni őt. Beregh azonban nem köszöntö meg az udvariaskodást, hanem kereken kijelentette Ádám Bandinak, hogy más alkalommal egészen felesleges lesz kísérete.

És ezzel elváltak a nélkül, hogy egymás becses egészségéről bővebben tudakozdottak volna.

Oszkár azon estén felette szórakozott és kedvetlen volt. Hermin előtt nem tett említést a találkozásról, bár a fiatal asszonyka elmondta, hogy Ádám Bandi kísérté a kapuig. Oszkár csak annyit jegyzett meg e vallomásra, hogy kár egy tisztességes asszonynak magát oktalan cselekedetekkel kitenni a világ szájának, melyet azután elhallgattatni nem lehet.

Ha Hermin nem szól semmit, talán a feleség elvonultak volna, de mivel bosszantotta férje megjegyzése, hallgatás helyett szemrehányást tett az urának, hogy őt elhanyagolja, nem törődik vele, úgy, hogy kénytelen idegen férfi lovagias védelme alatt hazajönni. Erre a szemrehányásra aztán Beregh kibököntette, hogy volt szorencsége hallani a felesége és Ádám Bandi közt lefolyt párbeszédet az idős férjekről és a revancheról, de majd megfogja mutatni, hogy az az idős férfi megfogja menteni fegyverével a könnyelmű asszony veszélyeztetett becsületét.

Holnap udvarlót fülét levágom s kaczagni fog az egész falu rajtad is, ő rajta is... Majd adok én neki revancheot, de olyat, hogy örökre elmegy a kedve a más felesége körüli legyeskedéstől...

Hermin még soha sem látta az urát ilyen felindultnak. Megijedt tehát és tisztaságának tudatában sirni kezdett. Talán nem helyesen cselekedett, — úgy gondolta — mikor az Ádám Bandi kíséretét elfogadta, de ő ebben nem látott semmi különösét. Bohó, könnyelmű asszony volt, talán tetszett és neki ez a gavallér fiatal ember, de még eddig gondolatokban sem vétkezett az ura ellen, ki őt, a szegény miniszteri számtiszt leányát, szerelemből vette nőül.

Beregh Oszkár sem másnap, sem azután nem vágta le az aljegyző ur fülét, hanem azt megtette, hogy kevesebbet járt vadászni és gyakrabban tartózkodott otthon. Ugy látszott, hogy az idős férjekre és a revanchera vonatkozó megjegyzés nem akart kimenni az ötven éves ember fejéből. Lassan-lassan aztán olyan otthon ülő lett Beregh, hogy Herminnak majderőszakkal kellett rávenni az elhalaszthatatlan látogatások megtételére.

Hermin csak türte valahogy kezdetben ezen állapotot, de azután vágyott egy kis szabadságra. Harmincz éves korukban az asszonyok még nem szívesen mondanak le s bármennyire szeressék is otthonukat, vágyódnak a társaság és az emberek után. Ne csalódjunk tehát, ha a forróvérű asszonyka is megunta szűk börtönét s kivágyott a világosságra szórakozni, mulatni...

Mig ők visszavonultan éltek, Ádám Bandi is megnősült, elvévén a Derzsi miniszteri tanácsos leányát. Nyáron jöttek csak haza, télen a megye székhelyén laktak s állítólag igen boldogok voltak.

Hermin három évig nem találkozott Ádám Bandival és egészen elfeledte már, mikor a főispán beiktatásán úgy véletlenül találkoztak. Hermin önkénytelenül megrezzent, mikor a dalás Ádám Bandit magyar diszruhájában megpillantotta. Bandi nem állhatta meg, hogy egy-két szót ne váltson Bereghékkal bár Oszkár úgy viselkedett, mintha életében soha sem találkozott volna Ádámval.

Mikor aztán ünnepségnek, ebédnek és az új főispán tüntetésére rendezett diszeloadásnak vége volt, Beregh Oszkárék kocsiba ültek és hazamentek falujukba. — Holdvilágos enyhe nyári éj volt s a frissen kaszált fü bódító illattal töltötte be a levegőt Beregh Oszkár a kényelmes ülésben elaludt. Hermin pedig végtelen vágyódással gondolt a boldogságra, melyet szíve nélkülözni volt kénytelen. Eltűnődött a

csöndben azon, hogy miért nem lehet ő boldog? Miért kell neki fiatalon lemondani mindarról, mire a hajlott öregek is édes gyönyörrel emlékeznek vissza. Mi, vagy ki pótolja őt az elvesztett napokért? E gondolatokra könyek toltak szeméibe és életében talán először érezte boldogtalanságát egész nagyságában...

(Vége következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Április 19. —

Fehér Kereszt szálloda. Dombrády Nagy Gyula csendőrnagy Szeged. — Szabó Aranka tanítónő Szentanna. — Neugebauer Henrik utazó Budapest. — László Adolf utazó Budapest. — Justner Gyula utazó Budapest. — Szekula József utazó Budapest. — Gaál Bertalan utazó Bécs. — Dunopelz Vilmos utazó Bécs. — Mesing Leó utazó Bécs. — Lukács Mór utazó Budapest. Reiner Sándor és Lajos utazó N.-Várad. — Eischenhofer Emil utazó Bécs. — Ostereicher Viktor utazó Bécs. — Vukovár Antal birtokos Orsova. — Fekete János mézárós O-Paulis.

Vass szálloda. Dose Döme kereskedő Kőbánya. — Kohn Leopold utazó Budapest. — Spitz Ignácz kereskedő Iltyó. — Goldstein Albert utazó Budapest. — Okics Gyula segédjegyző Szent-Miklós. — Hirsch Dezső utazó Bécs. — Goldberger Mór utazó Budapest.

Központi szálloda. Szeberényi István kir. közjegyző Apatin. — Dr. Bock Robert ügyvéd Battyány. — Roós Armin utazó Budapest. — Comsa Demeter tanár N.-Szeben. — Vollnhoffer Ferencz bankhivatalnok Győr. — Büchler Károly igazgató Lippa.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. sz. tv. délután 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinról délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 7.15	Személyvonat reggel 8.46
Vegyesvonat délután 4.16	Vegyesvonat este 7.49
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbesről szv. reg. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbesről szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

Városi színház.

Bérlet 175. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1900. évi április hó 20-án.

Az osztokodás.

Francia színmű 3 felvonásban. Irtá: Guignon A.

SZEMÉLYEK:

Rougier . . . László Gy.	Raymond, fia Palágyi L.
Louissette, neje Angyal Ilka.	Voulnois . . . Mezei Péter.
Simonne . . . Kley M.	Voulnoisné . . . Kalocsa R.
Talvandné . . . Bácsné.	Orvos . . . Bács Károly.

Kezdete 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Közjegyzői irodámat

Aradon, Széchenyi-utca 1. szám,
I. emelet, I. lépcső megnyitottam.

Beles János,

1454

Telefon-szám 458.

királyi közjegyző.

752—774. számhoz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. miniszter ur az 1900. évi április hó 10-én 6268/9/VI—2—1900. számú rendeletével a Facseton építendő 30 telepes ház 1. asztalos, lakatos, üveges, mázólo 2. és ács munkáit engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az 1900. évi május hó 4-ik napjának d. e. II. órájára a lugosi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó 1. 2. szerinti külön-külön teendő zárt ajánlataikat az ajánlati költségvetéssel együtt a kitűzött nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. Ajánlatok nemcsak az összes házakra, hanem azok egy részére is elfogadtatnak.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt (az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett

m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az ajánlati költségvetés nyomtatványa az alulirt államépítészeti hivatalnál megszereshető. 1460

Lugoson, 1900. április 17.

A m. kir. államépítészeti hivatal.

Magy kir. államvasutak.

13312—900 sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulirt igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1901. évben szükséges vasuti talpfák szállítását biztosítani kívánván ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

- a) 10,000 drb. 270 cm. hosszú I-ső rangú fenyő talpfa,
- b) 760,000 drb. 250 cm. hosszú I-ső rangú és
- c) 400,000 drb. 220 cm. hosszú II-od rangú tölgy-vagy büktalpfa szállítására.

Kedvező árak mellett a b) és c) alatt érintett talpfák szállítása három évi idő tartamra is biztosítottik.

A szállításra vonatkozó részletes módokat magába foglaló „Pályázati felhívás” valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál, az országos iparegyesületnél, a kereskedelmi muzeum igazgatóságánál, valamint a m. kir. államvasutak üzletvezetőségénél megtekinthető és a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztálynál (Budapest, Andrásy-út 73. sz. II. emelet 44. ajtó) kapható.

A pályázati feltételek kiegészítő részeit képező általános és különle-

ges feltételek a m. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál szereshetők meg.

A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás m. kir. okmány bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal:

„Ajánlat 13312—900. számhoz” ellátva, legkésőbb folyó évi április hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetve posta útján oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitűzött határidőt megelőző nap déli 12 óráig az alulirt igazgatóság budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok melyek nem pontosan, és nem részletes módokat betartása mellett vétetnek, valamint az olyanok is, a melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem vétetett, nem vétetnek figyelembe. Budapest, 1900. márczius hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága.

(Utánnymomat nem díjaztatik.)

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

9924 sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége, nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Piski állomáson létesítendő 255 m² beépített terü-

leti szertár és laképület építésére és a postaépület kibővítésére.

A tervek, az egységárjegyzékek a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétlfüzetek és az 1890. évben kiadott „Épületek leírása” Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi május hó 5-én déli 12 óráig kell benyújtani, alululirtott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani.

„Ajánlat a Piski állomáson létesítendő magas építményekre. Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1900. évi május hó 4-én déli 12 óráig 700, azaz Hétszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtő pénztáránál akár készpénzben akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak; de névértéken felül számításban nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Aradon, 1900. április hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Utánnymomás nem díjaztatik.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

2512—1900.

Hirdetmény.

A vető és fűmagvakat vásároló közönséget értesitem, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 38286—96. számú földmivelésügyi miniszteri rendelet 8-ik §. értelmében a vető és fűmagvak árusításával foglalkozók a következők szigorú betartására vannak kötelezve.

Vető- és fűmagvak alatt érteinek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e célra máshonnan behozott kultúrnövények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógy-, kerti- és takarmánynövények, valamint a fűvek magvai, úgyszintén az erdei magvak is, melyek termelés céljára iparszerűen forgalomba hozattak, illetve kinaltatnak vagy árultatnak.

A vető- és fűmagvak iparszerű forgalomba hozatala, illetve kinalása és árulása 10 kgr.-on felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajanak, illetve válfajanak és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van kötve), valamint az illető mag tisztaságának (súly szerint) %/o-ban, úgyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) %/o-ban való határozott megjelölése mellett hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó képesség %/o számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként 85—90% nem jelölhető.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről irásban meg nem rövidített szavakkal, a számjелеk tisztán kiírva és pedig vagy az ajánlatban, kötleveiben vagy számlában, vagy esetleg külön értesítvényben, a kicsinybeni vagy közvetítő útján eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető vagy egy könnyen el nem távolítható módon kell megtörténni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevé, vagy cégjegyén kívül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötleveiben, illetve számlában vagy külön értesítvényben jelzett árú azonossága kétségtelenül megállapítható legyen.

A vető- és fűmagvak szállításánál, az erre használt zsákok (burkolatok) az eladó pecsétjével (olomzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami magvizsgáló állomás részéről olomzárólva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön írásbeli értesítvény mellett szállíttatnak, köteles az eladó magkereskedő az A. melléklet szerinti nyomtatvány*) egy példányát csatolni, melynek a szállított vető- vagy fűmag burkolatán alkalmazott jel, a mag fajanak, illetve válfajanak, származásának, valamint tisztasági és csirázóképességi %/o-ára vonatkozó köteles megjelölés kitüntetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárunak” termelők részéről magkereskedők részére történő eladásoknál és a magkereskedők egymásköztli forgalmában a jelen határozmányok — az illető magvak fajanak, illetve válfajanak, valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kívül — nem kötelezők. (L. 6. §. 2. pontját).

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés céljából forgalomba hozni tilos (1894. XII. t.-cz. 51. §.) ugyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) káros gyomok magvait tartalmazzák.

A vető- és fűmagvaknak az eladó részéről kötelezően megjelölt és ezzel biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi %/o-ára való ellenőrző vizsgálatoknál ugy a tisztaságban, mind a csirázóképességben külön-külön mutatózó 5%o-nyi hiány meg van engedve. Ha pedig a vizsgálat esetleg a tisztaságnál a fentnél nagyobb hiányt, a csirázóképességnél ellenben a biztosítottnál magasabb %/o-ot talál, vagy megfordítva, ezen esetekben a biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi %/o-ok számainak 100-zal osztandó szorzatával szemben, a vizsgálat által talált két számadat ugyan e számtani eredménye a fűmagvaknál 10%o-nyi, a többi vetőmagvaknál pedig 5%o-nyi hiányt mutathat.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy vető vagy fűmagvak vételénél óvatosan járjon el s hogy a kereskedőtől az illető mag fajanak, illetve válfajanak származásának valamint a mag tisztaságának ugyszintén csirázó képességének %/o-ban való határozott megjelölését és mindezekért a szavatosság elvállalását követleni jogosítva van.

Arad, 1900. február 15.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

(*) A magvizsgáló állomásoktól szerzendőbe.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém b. vevőimnek szíves tudomására hozni, hogy

**katona-
és polgári szabó
üzletemet**

Salacz-utcza

**Solymos Testvérek urak
házába**

helyeztem át.

KOLARITS NÁNDOR

utóda

1462

Zárits Miklós.

7227—1900. sz.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a hadsereg és a m. kir. honvédség lószükségletének mozgósítás esetén való fedezése céljából a nagyméltósági m. kir. honvédelmi miniszterium által elrendelt lóosztályozás folyó évi április hó 24. és 25-én fog az országos vásártéren megtartatni.

Az osztályozás reggel 9 órakor veszi kezdetét; április hó 24-én a belváros, Sarkad, Erzsébet és Ujtelep külvárosok lakosainak lovai, április hó 22-én pedig a Sága, Poltura és Gája külváros lakosainak lovai fognak osztályoztatni.

Felhívtnak ennél fogva az összes lótulajdonosok, miszerint lovaikat a mondott napon, időben és helyen elővezetessék.

Arad, 1900. évi április hó 7.

A városi tanács.

Herczeg Thurn Taxis testvérek
és **Báró Radosseovich Lajosné** tulajdonát képező Marczibányi Dombegyház határában fekvő birtokából mintegy

100 hold á 1100 ö!

kitünő minőségű **szántóföld eladó.**

Felvilágosítást ad: **Nikolits Döme** és **Vörös Vidor**, aradi ügyvédek.

Magy. kir. államv. üztelv. Aradon.
9403 sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet, a Mezőtur állomáson létesítendő viztorony, két szárnypülete és ártézi kut medenceze munkáira.

A tervek, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétfüzetek és az 1890. évben kiadott „Épületek leírása” Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi április hó 30-án déli 12 óráig

kell benyújtani, alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokkal egykoronás, az az ajánlat mellékleteit ivenként 30 filláres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:

„Ajánlat a Mezőtur állomáson létesítendő magas építményekre.”

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1900. évi április hó 28-án déli 12 óráig 3000, azaz három-ezer korona bántpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bántpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítanak, de névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bántpénzek térti vevénnyel adandók fel.

Arad, 1900. április hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

Cs. és kir. udvari butorgyáros.

Cs. és kir. udvari butorgyáros.

LENGYEL LŐRINCZ

ARAD, Andrassy-tér 9. szám.

Folyton készletben tart nagy választékban, kizárólagosan saját műtermelben készült — kárpitos és asztalos butorokat — a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Minden modern stílusban és anyagban. Mintakönyvekkel és tervezetekkel kívánatra díjtalanul és bérmentve szolgál.

LENGYEL LŐRINCZ

cs. és kir. udvari butorgyáros — ARAD, Andrassy-tér 9. — (Volt casino-épület.)

Betegeknek vigasz!

A Kőbányai polgári serfőző részvénytársaság

Dupla Malátasöre

Szent István védjeggyel.

Hatásos szer: **vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngeség** ellen, továbbá ajánlva van **lábbadozóknak és szoptató nőknek.**

Ajánlják: **Dr. Ángyán, Dr. Elischer, Dr. Herczel, Dr. Kétli, Dr. Korányi, Dr. Laufenauer és Dr. Liebmann** egyetemi tanár urak.

Kapható minden fűszerkereskedésben.

Főraktár Aradon:

Reusz Mór és Testvére cégénél.

TELEFON 162. SZÁM.

Magy. kir. államv. üztelv. Debreczenben.

6634—1900 szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak alulírott üzletvezetősége pályázat útján biztosítani kívánja 1900. július 1-től három egymás után következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1900 évi június hó 10-ig, a bántpénzek az ezt megelőző nap déli 12 órájáig küldendők be alulírott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési ügyosztályában megtekinthetők, vagy posta útján megrendelhetők, postán való szállítás esetére a 20 fillér posta költség beküldendő.

Debreczen, 1900. április hó 6.

Magyar királyi államvasutak üzletvezetősége Debreczenben.

Utányomás nem díjaztatik.

3886—1900. h. k.

Hirdetmény.

F. évi márczius hó 15-ikén egy kutya által 6 egyén megmaratott.

A kutya felbonczoltatván az veszettségben gyanusnak találtatott, minélfogva az 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtása tárgyában a nagymélt. földművelési m. kir. miniszterium által 40,000. 1888. sz. alatt kiadott utasítás 188. §-a alapján az Arad szab. kir. város területén levő összes kutyáknak 40 napig kötve tartását, vagy pedig úgy az utcán valamint otthon a lakásban is harapás ellen biztos szájkosárral való ellátását rendelem el.

Miről alkalmazkodással a közönséget azzal értesitem, hogy az elfogott kutyák a törvény rendelkezése szerint kiadhatók nem lévén a szájkosár nélkül szabadon járó kutyák kivétel nélkül elfogatni és gazdáik a törvény rendeletéhez képest kérdőre vonatni és büntettetni fognak.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala mint I-ső foku állategész-ségügyi hatóságtól 1900. márcz. 19.

Sarlot
főkapitány.